

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ARCHIVNICTVÍ A POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PAMĚTI NETOLICKÉ RODINY MOLLERŮ

Vedoucí práce: doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Autor práce: Martina Konzalová

Studijní obor: Archivnictví

Ročník: Čtvrtý

2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci nazvanou „Paměti netolické rodiny Mollerů“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Prachaticích 24. července 2013

.....
Martina Konzalová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli jakkoliv nápomocni při sestavování této bakalářské práce.

Děkuji pracovníkům Státního okresního archivu v Prachaticích za umožnění přístupu k dosud nezpracovanému fondu.

Moje největší poděkování patří především doc. PhDr. Josefu Hrdličkovi, Ph.D. za odborné rady a komentáře, jež mi poskytl během vzniku mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce „*Paměti netolické rodiny Mollerů*“ si klade za cíl představit paměti netolické měšťanské rodiny, které pocházejí z let 1628 až 1854. Práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole jsou stručně nastíněny dějiny města Netolice od jeho vzniku až do poloviny 19. století. Druhá kapitola se věnuje problematice memoárové literatury 16.-18. století. Třetí kapitola podává informace o autorech *Pamětí rodiny Mollerů*. Stěžejní část práce tvoří čtvrtá kapitola, která se zabývá *Paměťmi* po formální a obsahové stránce. V závěru jsou shrnuty všechny poznatky. Součástí bakalářské práce je ediční zpracování části rozsáhlého rukopisu připojené v příloze.

Annotation

My Bachelors Thesis "*The Memoirs of The Family Moller From Netolice*" aims to introduce memories of burgess family, which comes from 1628 – 1854. The Thesis is divided into four chapters. The first one briefly describes the history of the town of Netolice from its founding up to the half of the 19th century. The second one deals with issues concerning memoir literature of the 16th - 18th century. The third one provides information about the authors of "*The Memoirs of Moller Family*". The crucial one is the fourth chapter which is concerned with "*The Memoirs*" from the formal aspect and the content. The conclusion summarizes all the knowledge. There is an editing process of the part of the extensive manuscript as a part of the thesis, which is attached to appendix.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1. DĚJINY MĚSTA NETOLICE	9
2. MĚŠŤANSKÁ MEMOÁROVÁ LITERATURA 16.-18. STOLETÍ.....	15
3. AUTOŘI PAMĚTÍ RODINY MOLLERŮ	22
3.1. Mollerovi	23
3.2. Mügovi	26
4. PAMĚTI RODINY MOLLERŮ.....	28
4.1. Formální znaky rukopisu.....	28
4.2. Témata zápisů.....	30
ZÁVĚR.....	38
PRAMENY A LITERATURA	40
SEZNAM PŘÍLOH.....	45
PŘÍLOHY	46
Příloha č. 1 – Rodokmen rodiny Mollerů a Mügů.....	46
Příloha č. 2 – Obrazová příloha.....	48
Příloha č. 3 – Edice části rukopisu.....	50

ÚVOD

Hlavním tématem předkládané bakalářské práce jsou *Paměti rodiny Mollerů* uložené ve Státním okresním archivu v Prachaticích. Cílem práce je snaha po formální a obsahové stránce tento pramen přiblížit. Část rukopisu je rovněž editována, avšak vzhledem k velkému rozsahu nemohl být text zpřístupněn celý. Proto je v příloze uveden jen zlomek tohoto rozsáhlého rukopisu. Editovány byly zápisy prvních tří generací autorů, tedy zápisy Šebestiána Mollera (asi 1583-1653), Václava Mollera (1628-1670) a Jana Šebestiána Mollera (1655-1710), které tvoří 24 z 266 pagin a zahrnují roky 1628-1696.

Paměti rodiny Mollerů spadají do okruhu písemností vzniklých v městském prostředí. Nachází se na pomezí narativních pramenů a pramenů osobní povahy. Jedná se o rukopis knihy vedené netolicou měšťanskou rodinou v letech 1628-1854.

Celá práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole je stručně nastíněna historie města Netolic. Netolice stále ještě postrádají celkové kritické moderní zpracování dějin. Jako první se dějinami Netolic zabýval Theodor Antl, jehož kniha vyšla v roce 1903.¹ Dalším pokusem o zpracování dějin města byla publikace vydaná netolickým archivářem Adolfem Černým.² Ve své práci jsem užila i publikaci Václava Starého *Netolice od A do Ž*, v níž jsou heslovitě zmíněna některá fakta týkající se města. Nejprínosnější prací zůstává sborník *Netolice. Sborník příspěvků k dějinám města a muzea*, na kterém se podíleli prachatický archivář Václav Starý, Vladimír Hůna a Jana Trajerová, a který vydalo Městské muzeum Netolice v roce 1979. Václav Starý je autorem i několika článků, které vyšly v časopise *Netolice*, ve kterých se věnoval především hospodářským dějinám města či zde působícími cechy.³ Nejnovějším dílem,

---

¹ Theodor ANTL, *Dějiny města Netolic*, Netolice 1903.

² Adolf ČERNÝ, *Tisícileté Netolice*, Netolice 1970.

³ Např. Václav STARÝ, *K dějinám cechů v Netolicích*, Netolice 2, 1999, s. 1-2; TÝŽ, *K rodokmenu Kudrnů v Netolicích*, Netolice 4, 2003, s. 4; TÝŽ, *Netolice a povodně*, Netolice 5, 2002, s. 6-7; TÝŽ, *Poprava Pavla Marchánka v Netolicích*, Netolice 7-8, 2005, s. 8-9; TÝŽ, *Z historie města Netolice*, Netolice 3-4,4-5, 2005, s. 10-11; TÝŽ, *Netolické městské lázně a jejich lazebníci*, Netolice 3, 2000, s. 4. Kompletní seznam prací PhDr. Václava Starého v publikaci V. STARÝ, *Personální bibliografie prací Václava Starého 1961-2003*, Prachatice 2004.

keré se týká Netolic, je práce Jaromíra Beneše,⁴ která postihuje dobu přemyslovskou. Využila jsem i místopisný slovník Antonína Profouse⁵ a knihu Karla Kuči *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*.⁶

Městským či měšťanským kronikářstvím se ve svých publikacích zabývala Marie Tošnerová,⁷ jejíž práce jsem využila ve druhé kapitole. V této kapitole je nastíněna problematika pamětí vzniklých zejména v 16.-18. století. Představuji zde i některá dosavadní ediční zpracování tohoto typu písemností.

Ve třetí kapitole čtenáře stručně seznamuji s autory *Pamětí*, tedy s jednotlivými členy rodiny Mollerů. Okrajově je zmíněna také rodina Mügů, k níž se rukopis dostal po smrti posledního mužského člena rodiny původních majitelů. Hlavním zdrojem informací byly prameny uložené ve Státním okresním archivu v Prachaticích, především samotné *Paměti*, ale i jiné archiválie uložené ve fondu Archiv města Netolice. Dalším hojně využívaným pramenem byla sbírka církevních matrik, které je uložena ve Státním oblastním archivu Třeboň.

Jádro této práce je položeno v poslední kapitole, kde se podrobně věnuji samotným *Pamětem* a jejich formálním znakům, jako jsou např. rozměry, místo uložení či použité jazyky. Ve druhé části kapitoly se zabývám jejich obsahovým zaměřením.

V závěru jsou shrnuty zjištěné poznatky. Součástí práce jsou i přílohy - grafické znázornění rodinných vztahů mezi rodinou Mollerů a Mügů, obrazová příloha zobrazující podpisy autorů a především výše zmiňované ediční zpřístupnění části rukopisu.

---

⁴ Jaromír BENEŠ, *Archeopark Netolice & Gabreta*, Netolice 2008.

⁵ Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny III*, Praha 1951.

⁶ Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV*, Praha 2000.

⁷ Marie TOŠNEROVÁ, *Kroniky českých měst z předbělohorského období. Úvod do studia městského kronikářství v Čechách v letech 1526-1620*, Praha 2010; TÁŽ, *Měšťanské paměti raného novověku – pramen poznávání každodennosti*, in: Kateřina Handlová (ed.), *Paměti – způsob zobrazení skutečnosti*, Brno 2001 (= *Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska* 2001).

1. DĚJINY MĚSTA NETOLICE

Město Netolice leží v jižních Čechách, mezi Šumavou a jihočeskými Blaty, zhruba v polovině cesty mezi městy České Budějovice a Prachatice v nadmořské výšce 427 m. Obklopené je vrchy Mužský (501 m), Peklo (500 m) a Ptáčník (450 m). Městem protéká potok Rapačov, vlévající se u Bavorovic do Vltavy. K městu náleží správní části Kratochvíle, Petrův Dvůr a Podroužek. K 31. prosinci 2012 zde žilo 2 604 obyvatel.

Na základě archeologických nálezů lze předpokládat, že Netolice byly původně trhovou osadou vzniklou na staré obchodní stezce, rozkládající se v podhradí kopce Svatý Ján poblíž kostela sv. Václava.⁸ Název Netolice odvozujeme od staroslovanského „toliti“, znamenajícího mírniti. „Netolici“ tudíž znamená „nezkročení“.⁹ Podle místopisného slovníku Antonína Profouse¹⁰ se jedná o jméno čelední, znamenající „lidé Netolovi“.

Nejstarší písemná zmínka o Netolicích pochází z Kosmovy kroniky, Netolice jsou zde uvedeny k roku 981 jako jeden z pomezních hradů panství Slavníkovců společně s Chýnovem a Doudleby. Po vyvraždění Slavníkovců roku 995 na Libici město připadlo rodu Přemyslovců.

Do konce 12. století byly Netolice jedním z nejvýznamnějších bodů na trase Linecké stezky, která spojovala Podunají a jižní Čechy a která vedla z Netolic přes boletický prostor a vyšebrodský újezd. Soumarská stezka nesloužila jen k importu, ale i k exportu. Kromě soli, která se v českých zemích nevyskytovala, se poptávka týkala také koření, látek, papíru, olova, cínu, mědi či potravin jako byl med, česnek nebo mák. Dovážela se rovněž vína, nejčastěji alsaská, uherská nebo rakouská, ryby, osli, kozy či kramářské zboží a zbraně. Naopak vyvážen byl chmel, slad, obilí, vlna, pivo nebo pálenka. Během 13. a 14. století vzniká nová trasa Linecké stezky, která vedla Českými Budějovicemi, jež se staly významným centrem dálkového obchodu na úkor Netolic. Město však bylo stále důležitým bodem na vedlejší trase Linecké stezky. V 15. a 16. století netolická větev zcela ztratila význam pro dálkový obchod a dále byla využívána jen pro spojení s Chvalšínami a Českým Krumlovem.¹¹ Roku 1335 vydal český král Jan Lucemburský listinu, ve které všem kupcům cestujícím z Netolic a Chvalšín do Prahy

⁸ Blíže k tomu J. BENEŠ, *Archeopark*, s. 4.

⁹ T. ANTL, *Dějiny*, s. 5.

¹⁰ A. PROFOUS, *Místní jména*, s. 216.

¹¹ Pavel FENCL, *Linecká stezka*, České Budějovice 2009, s. 6-13.

nařídil cestu přes Vodňany, což vedlo k poklesu významu Netolic.¹² Další změna pak přišla roku 1465, kdy Jiří z Poděbrad rozhodl, že stezka vedoucí z Pasova do Čech, po které soumaři dopravovali do českých zemí sůl, musí vést přes Prachatice, kde byl zřízen hlavní solní sklad, a nikoli přes Netolice, což vedlo k dlouholetým sporům mezi městy.¹³

V druhé polovině 13. století vzniklo nové město s novým kostelem Nanebevzetí Panny Marie, které se rozkládalo poblíž staré trhové osady. Roku 1263 byl založen Přemyslem Otakarem II. cisterciácký klášter, nazvaný klášter Svaté trnové koruny, později známý pod názvem Zlatá Koruna. Do jeho majetku přešel Boletický statek, jehož součástí byly i Netolice. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 13. století Vítkovci vyplnili zlatokorunský klášter a další majetky pod něj spadající, mimo jiné i Netolice. Ota Braniborský potvrdil roku 1281 zlatokorunským mnichům držení netolického statku, ale ještě téhož roku udělil netolický statek Prušenkům ze Statenberka, kteří vlastnili sousední Protivín. Již v říjnu téhož roku se na základě listiny Oty Braniborského netolický statek ocitl zpět v držení zlatokorunského kláštera.

V městečku se rozvíjela i řemesla, Netolice jsou známé svým chlebem. Netolický pekařský cech byl zřízen jako vůbec první pekařský cech v Čechách již v roce 1338.¹⁴ K rozšíření počtu cechů došlo až ve druhé polovině 15. století a ve století 16. V Netolicích postupně vznikl cech koželužský (1456), krejčovský (1494), sladovnický (1518), tkalcovský (1552), ševcovský (1555) a další.¹⁵ Příjem mělo město také z činnosti pivovaru.

Nejstarší užití městské pečeti na vydané listině je z roku 1362. Je na ní vyobrazena Panna Marie, která byla i součástí městského znaku, který zobrazoval Pannu Marii v červeném štítě na gotickém trůně se zlatou korunou s Ježíškem a stříbrným půlměsícem pod jejíma nohama. Koncem 18. století se ale začal užívat i druhý znak - praporec s pěti červenými pruhy ve stříbrném poli.

Po dlouhých sporech Netolice změnilly majitele, když na základě padělaného královského listu z roku 1437 císař Zikmund údajně udělil bývalý majetek milevského

---

¹² Václav STARÝ – Vladimír HŮNA – Jana TRAJEROVÁ, *Netolice. Sborník příspěvků k dějinám města a muzea*, Netolice 1979, s. 9.

¹³ Tamtéž, s. 16–18.

¹⁴ V. STARÝ, *Netolice od A do Z*, Plzeň 1993, s. 5.

¹⁵ V. STARÝ – V. HŮNA – J. TRAJEROVÁ, *Netolice*, s. 14.

a zlatokorunského kláštera a hrad Zvíkov Oldřichovi z Rožmberka a jeho potomkům. V rožmberském držení zůstaly Netolice až do roku 1601, kdy Petr Vok z Rožmberka, poslední mužský potomek Rožmberského rodu, prodal panství Netolice a Český Krumlov císaři Rudolfovi II.

Početní byly na Netolicku stoupenci Husova učení a mnoho místních obyvatel odešlo do nově založeného Tábora. V roce 1420 husité uskutečnili tažení na klášter Zlatá Koruna.¹⁶ V říjnu téhož roku byl klášter vypleněn. Netoličtí v Žižkově vojsku působili jako zvědové a jako přední hlídka. O rok později husitští bojovníci dobyli rožmberskou tvrz Poděhusy u vsi Podeřiště nedaleko Netolic. Vyznavačům víry podobojí byl v Netolicích dán do užívání kostel sv. Václava a fara byla až do poloviny 17. století obsazována utrakvistickými faráři. Kostely Nanebevzetí Panny Marie a Jana Křtitele zůstaly katolické.

31. března 1463 vydal Jiří z Poděbrad listinu, ve které Netolicím udělil právo výročního trhu na sv. Václava se čtyřmi následujícími dny.

Rovněž silnou tradici mělo na Netolicku rybníkářství. Okolní krajina byla vhodná pro zakládání rybníků, a tak byl již roku 1459 poblíž Netolic zřízen první rybník, k čemuž dal souhlas opat Gerhard ze zlatokorunského kláštera. Téhož roku Jan z Rožmberka pronajal rychtáři Vaňkovi z Netolic rybník nad městem na dobu deseti let. V roce 1485 Vok a Petr IV. z Rožmberka povolili purkmistru, rychtáři a konšelům města Netolice zřídit rybník, avšak pod podmínkou, že jej od městečka nikdy neodprodají.¹⁷ K dalšímu rozvoji rybníkářství došlo během 16. století, kdy v rožmberských službách působili známí rybníkáři Josef Štěpánek Netolický (asi 1460-1538) a Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan (1535-1604).

V blízkosti Netolic se nacházel dvůr Leptáč, který roku 1569 daroval Vilém z Rožmberka Jakubovi Krčínu z Jelčan, který ho nechal přebudovat a vznikla tak tvrz Nový Leptáč. Již koncem sedmdesátých let 16. století se tvrz ocitla zpět v držení Viléma z Rožmberka, který ji směnil s Krčínem za Sedlčany. V letech 1583–1589 proběhla její přestavba pod taktovkou Baltazara Maggiho z Arogna (1550–1619). Vznikl tak renesanční letohrádek s bohatou štukatérskou a malířskou výzdobou, na níž

---

¹⁶A. ČERNÝ, *Tisícileté Netolice*, Netolice 1970, s. 18., více o účasti Netolických na tažení František MAREŠ, *Popravčí kniha pánů z Rožmberka*. Praha 1878; Adolf KALNÝ (ed.), *Popravčí kniha pánů z Rožmberka*, Třeboň 1993.

¹⁷ A. HAAS, *Privilegia*, s. 252.

se podíleli Antonio Melani a Georg Widman, který byl nazvaný Kratochvíle a který sloužil k odpočinku a zábavě příslušníků rožmberského rodu. V okolí byla zřízena obora se zvěří, kvůli níž byly zrušeny čtyři vesnice – Ročovice, Šitice, Přední a Zadní Třebánek.¹⁸

V 15. a 16. století došlo k několika právním událostem, které měly velký vliv na místní obyvatele. V roce 1495 vydal Petr z Rožmberka listinu, jíž zbavil místní obyvatelstvo odúmrtního práva a kterou potvrdil zlatokorunský klášter. Toto privilegium bylo potvrzeno i následujícími Rožmberskými vladaři. Další důležitou událostí bylo udělení druhého výročního trhu roku 1544 Ferdinandem I. na svátek sv. Jana Křtitele s osmi následujícími dny. Dále Petr Vok roku 1596 Netolickým vrátil právo vařit pivo a prodávat jej do okolních vesnic. Konkrétně se jednalo o vsi Hoříkovice, Hrbov, Dolní a Horní Chrástřany, Chvalovice, Lužice, Mahouš, Sedlovice, Třebánice, Vrbice, Zvířetice a Žitná.¹⁹

Pravděpodobně k jedné z nejtragičtějších událostí pro město došlo na počátku třicetileté války. Císařské vojsko s velitelem Karlem Longuevailem Buqoyem a generálem Dampierrem dne 15. června 1619 přitáhlo k městu a vyzvalo místní Mansfeldovu posádku čítající osmdesát vojáků ke kapitulaci, která však byla odmítnuta. Město bylo dobyto, obsazeno a vypáleno. Posádka a obyvatelé, kteří neuprchli, byli pobiti. Bylo zničeno 107 ze 143 domů včetně kostela Nanebevzetí Panny Marie.²⁰ Z této katastrofy se město vzpamatovávalo jen velmi pomalu.

Císař Ferdinand II. daroval 23. prosince 1622 Netolice spolu s dalšími městy a obcemi původem rakouskému rodu Eggenberků, v jejichž držení město zůstalo až do vymření rodu v roce 1719.

Za třicetileté války českými městy, včetně Netolic, procházeli vojáci, jimž obyvatelé museli poskytovat stravu, nocleh a materiální pomoc. V roce 1648 začala přestavba vypáleného kostela Nanebevzetí Panny Marie, která ale musela být přerušena z důvodu vpádu švédských vojsk do města. Město bylo podruhé vyplněno a byl zajat i tehdejší primas, který musel být měšťany vykoupen.²¹

---

¹⁸ V. STARÝ – V. HŮNA – J. TRAJEROVÁ, *Netolice*, s. 15 – 16. Vesnice Přední a Zadní Třebánek jsou někdy zmiňovány pod názvy Horní a Dolní Třebánek.

¹⁹ Tamtéž, s. 14.

²⁰ Tamtéž, s. 21.

²¹ A. ČERNÝ, *Tisícileté Netolice*, s. 26.

Boje v roce 1648 skončily a město se pomalu začalo vzpamatovávat z válečných útrap. Ještě v roce 1654 však vizitační komise, která pracovala na berní rula, našla v Netolicích 64 pustých gruntů a domů. Ve městě se nacházelo 32 hospodářů osedlých, 22 chalupníků a 35 zahradníků. Mezi největší hospodáře ve městě patřil pan Benýdek z Veveří, Václav Moller a Jiří Neuhauszer. Berní rula obsahuje i poznámku, že „*Tito pomáhají bohatší chudšímu, hrubě dobře obstáti mohu. Várky, kotle, pálený svobodné bez všelijakého poplatku mají, víno, sůl k své rutce [!] šenkují, žádné roboty nedělají. Půda dobrá, pšeničná.*“²²

V roce 1655 byl vyřešen dlouhotrvající spor o dědictví po Janu Antonínovi z Eggenberku, když se panství ujal Jan Kristián z Eggenberku. Hejtmanem panství byl Pavel Špinka z Helfentalu. V této době byly pevně stanoveny platy farářů a učitelů a v roce 1663 obec koupila od dědiců Benýdků z Veveří statek s pivovarem.²³

Velká povodeň z července 1663 způsobila protržení hráze Hrbovského, Knížecího, Koubovského a Podroužského mlýna i rybníku Mnich. Došlo k velkým škodám jak ve městě, tak ke zničení některých písemností z městského archivu.

V šedesátých letech 17. století byla postavena nová budova radnice, která ale byla před rokem 1756 přestavěna na kasárna. Od vrchnosti byla městem zakoupena dnešní budova čp. 1 na netolickém náměstí a byla vybudována radnice nová, která sloužila až do sedmdesátých let 19. století.²⁴

V roce 1671 byl zřízen netolický vikariát, který měl působnost na fary v Netolicích, Prachaticích, Vimperku, Vodňanech, Bavorově, Bílsku, Bohumilicích, Chelčicích, Lažišti, Lhenicích, Myšenci a Němčicích.²⁵

Roku 1710 zemřel bezdětný Jan Kristián I. z Eggenberka (1641–1710) a o devět let později i jeho manželka Marie Arnoštka rozená ze Schwarzenberka (1649–1719), díky níž se panství dostalo do rukou Schwarzenberků.

K roku 1713 se v Netolicích nacházelo celkem 159 domů a žilo zde 716 obyvatel.²⁶ Od druhé poloviny 17. století nepoznamenaly kraj žádné válečné nepokoje. Za zmínku stojí snad jen skutečnost, že v roce 1742 během války o nástupnictví na

---

²² Antonín HAAS (ed.), *Berní rula 27., Kraj Prácheňský I*, Praha 1954, s. 358-361.

²³ A. ČERNÝ, *Tisícileté Netolice*, s. 27.

²⁴ K. KUČA, *Města*, s. 321.

²⁵ A. ČERNÝ, *Tisícileté Netolice*, s. 27.

²⁶ K. KUČA, *Města*, s. 317.

českém trůně byl ve městě ubytován pěší pluk Baden. Během 18. a 19. století došlo k dalšímu stavebnímu rozvoji města. Roku 1790 měly Netolice 222 domů, v roce 1838 už jich bylo celkem 339 a ve městě žilo dohromady 2 313 obyvatel.²⁷

Výsadu čtvrtého výročního trhu udělil městu císař František II. v roce 1795 a pátý výroční trh byl Netolickým udělen za panování Františka Josefa v roce 1848.

V 19. století začal v Netolicích rozmach kulturního a spolkového života, zejména divadelní tradice. Nejstarší doklad o divadelním představení v Netolicích pochází z roku 1807.²⁸ V roce 1852 působil v Netolicích se svou společností i Josef Kajetán Tyl, po němž byl pojmenován netolický divadelní spolek.

K velkým změnám došlo v roce 1848 díky zrušení patrimoniálního zřízení. V Prachaticích byl zřízen podkrajský úřad, pod nějž spadaly i Netolice. Po reorganizaci státní správy roku 1855 vznikl v Netolicích okresní úřad. V letech 1849–1850 byla rovněž zřízena nová soudní organizace, byly zrušeny privilegované a vrchnostenské soudy a ve městě byl vytvořen okresní soud, který působil až do roku 1949.

Za zmínku stojí i stavba nové budovy radnice, ke které došlo v roce 1869 a která je dnes dominantou celého náměstí.

Na pomyslný vrchol se Netolice dostaly v roce 1890, kdy ve městě stálo celkem 409 domů a žilo 2 805 obyvatel. Od roku 1891 však počet obyvatel soustavně klesal až do 20. století. Příčinou poklesu byl nedostatek pracovních příležitostí, který místní obyvatelé řešili odchodem za prací do větších měst nebo do ciziny.²⁹

---

²⁷ V. STARÝ – V. HŮNA – J. TRAJEROVÁ, *Netolice*, s. 24.

²⁸ Netoličtí studenti žádali magistrát o povolení sehrát hru, jejíž název ani obsah není znám. Blíže k tomu V. STARÝ – V. HŮNA – J. TRAJEROVÁ, *Netolice*, s. 26.

²⁹ Tamtéž, s. 26.

2. MĚŠŤANSKÁ MEMOÁROVÁ LITERATURA 16.-18. STOLETÍ

V 16. století došlo k rozvoji měšťanské kultury a rostla snaha a zájem měšťanů zachytit dění a události v písemné podobě, což do velké míry souviselo s rozšířením humanismu v českých zemích a se vzděláním nepriviligovaných vrstev.³⁰ Po prohraném stavovském povstání v letech 1546-1547 byla však česká města potrestána Ferdinandem I. a došlo k zásadnímu zlomu v jejich politické samostatnosti.³¹ Hospodářské sankce v podobě konfiskací a pokut zabránily českým městům v dalším rozkvětu. Teprve v sedmdesátých letech 16. století byly definitivně překonány důsledky trestních opatření.

Pod vlivem humanismu rostla obliba historie. Kromě notoricky známých dějepisných děl³² začalo vznikat i množství drobnějších narativních spisů, jejichž autoři byli měšťané. Oblibě se těšil i *Kalendář historický* Daniela Adama z Veleslavína, který byl vydán poprvé v roce 1578 a podruhé jako rozšířené vydání v roce 1590. Kromě textu, který představoval výčet historických událostí, obsahoval *Kalendář historický* i prázdná folia, která sloužila k vlastním záznamům majitele a *Kalendář* se tak stal oblíbenou pomůckou pro zapisování poznámek. Nejčastěji v měšťanském prostředí vznikaly městské nebo měšťanské kroniky. Dalšími typy písemností z měšťanského prostředí, byly memoáry, letopisy, autobiografie nebo deníky.

Měšťanské kroniky či paměti jsou pramen, který sloužil k informování budoucích generací. Nachází se na pomezí narativních pramenů či literatury a pramenů osobní povahy. Hlavním cílem autorů těchto písemností bylo zachování paměti, ať už paměti o městě či o rodině. Právě proto si autoři mnohdy nelámali hlavu s názvem svého díla a nazývali je prostě paměťmi, ačkoli z hlediska obsahového mnohdy do této kategorie nespádaly či v sobě zahrnovaly více žánrů. Případně mohlo dojít k umělému vytvoření názvu například archiváři. Příkladem mohou být známé *Paměti* Mikuláše

---

³⁰ Jiří PEŠEK, *Měšťanská vzdělanost a kultura v předbělohorských Čechách*, Praha 1993, s. 6.

³¹ K důsledkům protihabsburského povstání pro česká královská města např. Josef JANÁČEK, *České dějiny I. Doba předbělohorská. Kniha I, díl II.*, Praha 1984; Petr VOREL (ed.), *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie*, Pardubice – Praha 1999.

³² Například dílo Sixta z Ottersdorfu, Marka Bydžovského z Florentina, Prokopa Lupáče z Hlaváčova, Daniela Adama z Veleslavína, Václava Hájka z Libočan a dalších.

Dačického z Heslova, které jako první na konci 19. století editoval Antonín Rezek.³³ Jednalo se o kronikářské zápisy šesti autorů z rodu Práchnanských, které začínaly koncem 13. století a končily roku 1590. Nejvýznamnější z autorů byl právě Mikuláš Dačický z Heslova, po němž Antonín Rezek celé dílo nazval. Dačického část zahrnující především roky 1574-1590 byla ve srovnání s ostatními autory *Paměti* z literárního hlediska nejkvalitnější. V kronice lze najít zápisy týkající se kutnohorského dění s Dačického osobitými komentáři, ale i události celozemského rázu, které mnohdy čerpal z tištěných novin.

Naopak pod názvem *Bartoškova kronika*³⁴ můžeme najít dílo uherskobrodských měšťanů Jana Koudelky, Jiřího Bartoška a Daniela Dvorského vzniklé v 16. století, avšak nejedná se čistě o kroniku. Zápisy byly řazeny letopisně, obsahovaly „biblické dějiny světa“, z části se jednalo o cestovní deník či „vzpomínky“. Kronika obsahovala i ryze soukromé záznamy týkající se osobních či rodinných událostí. Autoři *Bartoškovy kroniky* se věnovali dění ve městě, ale i událostem celozemského i zahraničního charakteru, jako například bojům s Turky či situaci v Uhrách. Události ve svém díle autoři nehodnotili a nevyjadřovali k nim svůj názor, pouze je zaznamenávali.

Mnohdy je obtížné tyto prameny klasifikovat a terminologicky vymezit. Jednotlivé znaky se často prolínaly. Důležitým faktorem pro kategorizaci těchto písemností byl časový odstup mezi událostí a zápisem, volba témat a obsahové zaměření, účel vzniku či cíl, který autor sledoval, nebo literární úroveň díla. Rozdělením memoárové literatury na několik skupin dle společných znaků se věnovala ve své práci Marie Tošnerová.³⁵ Problematikou terminologie se zabýval v úvodu své práce o „*Památné knížce*“ Jana Rakovnického Jaroslav Kolár,³⁶ později v pamětech

---

³³ Antonín REZEK (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova I-II*, Praha 1878-1880. Další ediční zpracování připravil Jiří MIKULEC (ed.), *Mikuláš Dačický z Heslova. Paměti*, Praha 1996.

³⁴ Petr ZEMEK (ed.), *Bartoškova kronika*, Uherský Brod 2004.

³⁵ Marie TOŠNEROVÁ, *Měšťanské paměti raného novověku – pramen poznávání každodennosti*, in: Kateřina Handlová (ed.), *Paměti – způsob zobrazení skutečnosti*, Brno 2001 (= Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezka 2001), s. 83-91.

³⁶ Jaroslav KOLÁR (ed.), „*Pamětní knížka*“ Jana Rakovnického z let 1575-1605 a české paměti 16.-17. století, *Listy filologické* 90, 1967, s. 394-403

Brodských a Jílků Petr Kopička a Oldřich Kotyza,³⁷ či Josef Hrdlička v úvodu své práce o autobiografii Jana Nikodéma Mařana Bohdaneckého z Hodkova.³⁸ Tito autoři se však shodují, že pro toto období je přesné vymezení nemožné, protože autoři pamětí mnohdy pozvolna přecházeli z jednoho žánru do druhého.

Dochované paměti se vyznačují značnou rozmanitostí, zejména tematickou. Výběr témat byl velmi subjektivní a velmi záleželo na motivaci autora. Chtěl pisatel zaznamenat především informace o dění ve městě či jeho historii nebo bylo jeho hlavním cílem zaznamenat historii rodinnou? Autoři se ve svých dílech snažili vyzdvihnout buďto význam lokality, ve které žili, či význam své vlastní rodiny. Paměti byly určeny budoucím generacím. Autoři tedy počítali s jistým publikem, a to buďto s náhodnými čtenáři či s vlastními potomky. Autor potenciální čtenáře mnohdy přímo oslovoval, jako to například učinil ve svých pamětech Filip Ignác Dremsa.³⁹

Hlavní motivace autora se pak odrážela v obsahovém zaměření pamětí. V některých textech převládaly záznamy o členech rodiny, jindy se autor věnoval spíše městským událostem. Dalším důležitým faktorem byla i sama osoba autora. U něj hrálo značnou roli jeho sociální postavení, dosažené vzdělání, věk a životní zkušenosti, náboženská konfese atd. Toto vše se odráželo nejen ve volbě témat, ale i v literární úrovni daného díla. Svůj význam mělo i prostředí, ve kterém paměti vznikly, nebo doba, ve které byly sepsány a její události.

Většina pamětí byla spjata s městskou správou a to především osobou autora. Ten často zastával místo v městské radě či se jinak podílel na chodu městské správy. To se mnohdy odrazilo ve stylizaci a obsahovém zaměření pamětí. Rodinné zápisy mnohdy ustupovaly do pozadí a hlavním tématem byly události týkající se města či celozemského rázu a autorovy osobní komentáře spojené například s volbou do městské rady. Často také autor prostřednictvím opisů privilegií nebo jiných listin a textů z městských úředních knih poukazoval na minulost města. V menší míře se autoři

---

³⁷ Petr KOPIČKA – Oldřich KOTYZA (edd.), *Paměti roudnických měšťanů z 18. století. Brodští & Jílkové*, Litoměřice-Praha 2003.

³⁸ Josef HRDLIČKA (ed.), *Autobiografie Jana Nikodéma Mařana Bohdaneckého z Hodkova*, České Budějovice 2003.

³⁹ Lenka MARTÍNKOVÁ (ed.), *Paměti pelhřimovských měšťanů z přelomu 18. a 19. století: Filip Ignác Demsa & Antonín Štěpán*, Brno-Pelhřimov 2005, s. 26. Autor pamětí několikrát budoucí čtenáře oslovuje „mé milé děti“. Z jeho textu je patrná motivace a snaha zachytit pro své potomky co nejvíce o své rodině či městě.

zajímali o události, které se odehrály mimo jejich region. V takovém případě nejčastěji zaznamenávali dění týkající se panovníků, válečných tažení či událostí v hlavním městě a mnohdy čerпали své informace z letákových novin.

Příkladem pamětí, ve kterých zápisy týkající se města převyšují záznamy rodinné, mohou být *Paměti města Žatce*⁴⁰ či „*Pamětná knížka*“⁴¹ staroměstského kožešníka, konšela a purkmistra Jana Piláta Rakovnického z Jenštejna z let 1575-1605. Autor psal především o vnitřních záležitostech města, obnovování rad a městských úřadů, ale i o celozemských událostech, například pohřbu císaře Maxmiliána II. v roce 1577, příjezdech cizích poselstev či o provinilcích na pranýři. Věnoval se i cechovním záležitostem, velký zájem jevil zejména o cech pekařský.

Prostřednictvím městských privilegií, seznamů primasů a záznamů o úmrtích měšťanů se snažil Jan Kezelius Bydžovský ve své *Kronice*⁴² z první poloviny 17. století pro budoucí generace zdokumentovat obraz města Mladé Boleslavi a jeho vývoj a to jak politický, tak hospodářský.

Z politických událostí paměti často sledovaly úmrtí a pohřby panovníků, či podávaly svědectví o aktuálním dění, mnohdy subjektivně zabarvené. Například *Zápisky Jana Hosia Nymburského*⁴³ reflektovaly dění v letech 1618-1621. Autor popsal defenestraci místodržících a zmínil i bitvu na Bílé hoře a následnou exekuci na Staroměstském náměstí.

Hodna zaznamenání byla jistě i situace vzniklá během třicetileté války, ať už se jednalo o každodenní život poznamenaný ubytováním a přechody vojáků či nastalou bídu. O průběhu a důsledcích třicetileté války na Moravě pojednávalo *Valašské Meziříčí*

---

⁴⁰ M. TOŠNEROVÁ (ed.), *Paměti města Žatce (1527-1609)*, Žatec 1996. Paměti města Žatce pocházejí z pozůstalosti Tomáše Pěšiny z Čechorodu. Popisují události z let 1527-1609 a neobsahují žádné zápisy týkající se rodiny autora.

⁴¹ J. KOLÁR (ed.), „*Pamětní knížka*“; Jiří DVORSKÝ (ed.), *Pražské paměti Jana Piláta Rakovnického z Jenštejna z let 1575-1605*, Pražský sborník historický 7, 1972, s. 161-172.

⁴² Zdeněk KAMPER (ed.), *Kronika mladoboleslavská od Mistra Jiřího Bydžovského sepsaná*, Mladá Boleslav 1935. Životem Jiřího Kezelia Bydžovského se zabýval ve své práci Josef PEKAŘ, *M. Jiřík Kezelius Bydžovský*, Památky archeologické a místopisné, 1888, s. 401-404; 1889, s. 452-456, 500-504.

⁴³ August SEDLÁČEK (ed.), *Dvoje rodinné paměti*, Památky archeologické 9, 1871-1873, s. 893-896.

v pamětech třicetileté války.⁴⁴ Situaci v jižních Čechách popsal Bartoloměj Prokop v *Pamětech Volyňských*⁴⁵ a konec třicetileté války v Praze zaznamenal písař Starého Města pražského.⁴⁶

Z dějin každodennosti se autoři zajímali spíše o kuriozity, události skandální nebo neobvyklé. Příkladem by mohla být bitka mezi Čechy, Němci a Italy na Staroměstském náměstí, kterou ve svých pamětech popsal Jan Turnar Tepelský.⁴⁷ Jeho paměti jsou zaznamenány ve výtisku Koldínova zákoníku *Práva městská Království českého* z roku 1579. Jedná se o letopisné poznámky rodiny Turnarů z let 1581-1585. Dalším skandálním jevem, který popisoval, byla vražda novoměstského měšťana. Nejvíce se však ve svém spisku Jan Turnar věnoval přírodním jevům, jako byly požáry či povodně, což bylo velmi časté téma i u ostatních autorů.

Každodenní události na Starém Městě pražském z let 1581-1628 zachytilo ve výtisku *Kalendáře historického* hned několik staroměstských měšťanů.⁴⁸

Z rodinných událostí autoři zaznamenávali uzavření sňatku, narození potomků, úmrtí v rodině, ale i jiné důležité události, jako bylo studium, vstup člena rodiny do církevního řádu, stěhování apod.

Zejména rodinné zápisy „matričního“ charakteru a události týkající se Havlíčkova Brodu obsahují *Paměti kantora Jelínka*,⁴⁹ které psali mužští členové rodiny Jelínků ve druhé polovině 17. a na počátku 18. století. Autoři těchto pamětí byli obeznámeni s *Kronikou českou* Václava Hájka z Libočan, ze které čerpali informace o českých dějinách, které do svého díla začlenili.

---

⁴⁴ František DOSTÁL (ed.), *Valašské Meziříčí v pamětech třicetileté války*, Ostrava 1962.

⁴⁵ Jan Bohuslav MILTNER (ed.), *Paměti Volyňské (1617-1647) Bartoloměje Prokopa*, Památky archeologické a místopisné 13, 1885-1886, sl. 49-64, 163-170, 255-262, 315-320.

⁴⁶ Jan HERBEN (ed.), *Leto a denopis celého královského Starého i Nového měst Pražských léta Páně 1648 patnácte neděl, dnem i nocí trvajícicho obležení Švédského*, Praha 1914.

⁴⁷ O. KOTYZA (ed.), *Letopisné záznamy pražské rodiny Turnarů z let 1581-1588 v Petrohradském exempláři Koldínova zákoníku*, Porta Bohemica 4, 2007, s. 131-145. Jedná se o petrohradské bohemikum, které do petrohradské Veřejné knihovny dostalo prostřednictvím Josefa Jungmanna.

⁴⁸ Milada SVOBODOVÁ (ed.), *Paměti obyvatel Menšího Města pražského z let 1581-1628 ve Veleslavínově kalendáři historickém*, Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků 7/1, 1990, s. 75-105.

⁴⁹ Ladislav MACEK (ed.), *Paměti kantora Jelínka*, Havlíčkovobrodsko 15, 1999, s. 70-108.

Jako zápisy osobního rázu či rodinná kronika by se daly označit i *Paměti Jana Jiřího Matthiada Račenského*,⁵⁰ kněze podobojí, který ve svém díle psal zejména o manželce, narození dětí a dopadu událostí po bitvě na Bílé hoře na každodenní život. Stejný charakter měly i paměti Jiřího Tesáka Mošovského.⁵¹ Spis tohoto píseckého měšťana začal jeho sňatkem roku 1579 a končil jeho smrtí v roce 1617. Poté v zápiscích pokračoval jeho syn Adam, který odešel do exilu do Drážďan.

Rodinné události líčily také paměti rodiny Vodňanských z Uračova,⁵² do níž patřil i Nathanael Vodňanský, primátor Starého Města pražského, který byl dne 21. června 1621 popraven na Staroměstském náměstí.

Velmi často měly paměti podobu přípisů či poznámek do *Kalendáře historického* Daniela Adama z Veleslavína. Jedním z takových výtisků je i *Veleslavínův Kalendář historický z majetku pražského rodu Dvorských z Gryfí Hory*.⁵³ Autory těchto pamětních záznamů byli členové pražské katolické rodiny Dvorských, kteří v roce 1617 dostali predikát z Gryfí Hory. Zápisy pocházely z let 1612-1682 a kromě rodinných zápisů, týkajících se křtů, svateb a úmrtí, autoři zmiňovali události spojené s pražskou defenestrací a následnými postihy včetně jejich subjektivního hodnocení. Další část tvořily škrty v původním Veleslavínově textu a textové přípisy, jejichž prostřednictvím majitel výtisku *Kalendáře* komentoval zejména biografické části o významných nekatolicích a reformátorech, které označoval za kacíře.

Dalšími pamětními zachovanými ve Veleslavínově *Kalendáři historickém* byly *Paměti Jiřího Hanuše Velimského*,⁵⁴ učitele a člena městské rady v Kostelci nad Labem, který ve svém díle reflektoval zejména kostelecké události z přelomu 16. a 17. století.

---

⁵⁰ Ota J. ČERNÝ (ed.), *Paměti Jana Jiřího Matthiada Račenského*, Časopis Společnosti přátel starožitností 5, 1897, s. 14-17.

⁵¹ A. SEDLÁČEK, *Paměti Jiříka Tesáka Mošovského a jeho syna*, Časopis Muzea království českého 83, 1909, str. 57-64.

⁵² Josef Vítězslav ŠIMÁK (ed.), *Paměti Vodňanských z Uračova*, Časopis Společnosti přátel starožitností 10, 1912, s. 10-15, 53-59; TÝŽ, *Vodňanští z Uračova a jejich zápisky*, Časopis Muzea království českého 68, 1894, 135-146, 274-285.

⁵³ Olga FEJTOVÁ (ed.), *Veleslavínův Kalendář historický z majetku pražského rodu Dvorských z Gryfí Hory*, Miscelanea oddělení rukopisů a starých tisků 15, 1998, s. 97-124.

⁵⁴ Josef HEJNIC (ed.), *Paměti Jiřího Hanuše Velimského a humanistické doby rudolfínské v Kostelci nad Labem*, Knihy a dějiny 6, 1999, s. 1-35.

Pozornost věnoval také místní správní elitě, zasedající v městské radě a jejich vzájemným vztahům.

Z 18. století pocházely *Paměti Roudnických měšťanů*.⁵⁵ Jednalo se o paměti, které v Roudnici nad Labem napsaly dvě místní měšťanské rodiny. Samuel Bernard Brodský a jeho syn Václav Mikuláš Brodský, členové kožešnické rodiny, ve svém díle reflektovali léta 1744-1781. Jednalo se o ucelená vyprávění o událostech, jevech a příhodách a zároveň soukromé paměti autorů. Mladší byly paměti ševcovské rodiny Jílků, které pokrývaly roky 1783-1799 a které události zaznamenávaly letopisnou formou. Cílem obou však bylo zaznamenat události pro paměť budoucích potomků.

Z přelomu 18. a 19. století pak pocházely paměti dvou pelhřimovských měšťanů – Filipa Ignáce Dremsy a Antonína Štěpána. Dílo Filipa Ignáce Dremsy se nachází na pomezí mezi soukromou kronikou a paměťmi. Hlavním cílem tohoto pelhřimovského hlásného bylo zachovat pro své potomky v psané formě vše, co sám věděl a znal. Antonín Štěpán si původně do výtisku své knihy zaznamenával jen náboženské písně, později začal zapisovat informace týkající se osob působících v pelhřimovské městské radě. V obou případech se jednalo o soukromé paměti, které byly určeny pro rodinu a blízké přátele.

---

⁵⁵ P. KOPIČKA – O. KOTYZA (edd.), *Paměti*.

3. AUTOŘI PAMĚTÍ RODINY MOLLERŮ

V této kapitole jsem se pokusila stručně nastínit, kdo byli autoři *Paměti rodiny Mollerů*. Základní údaje o životě členů této rodiny jsem zjistila za pomoci samotných *Pamětí* uložených ve Státním okresním archivu Prachatice. Dalším užívaným pramenem byla sbírka církevních matrik pro farnost Netolice uložená ve Státním oblastním archivu Třeboň. Celkem jsem použila 21 matričních knih zahrnující roky 1656-1890.

První z nich byla matrika narozených, oddaných a zemřelých z let 1656-1685,⁵⁶ která ale nebyla vedena soustavně. Dále jsem využila matriční knihy vedené ve třech řadách jako knihy pokřtěných, oddaných a zemřelých z let 1670-1680,⁵⁷ 1686-1709⁵⁸ a 1703-1724,⁵⁹ a dále matriky pokřtěných z let 1724-1886,⁶⁰ matriky oddaných z let 1725-1890⁶¹ a matriky zemřelých vedené v letech 1725-1871.⁶² Využity byly i dvě matriky z farnosti Vodňany, konkrétně matrika narozených, vedená v letech 1680-1756,⁶³ a matrika oddaných z let 1784-1849.⁶⁴

Protože se čtenář může ve výčtu jmen rychle ztratit, přikládám k textu grafické znázornění rodinných vazeb, které se nachází v příloze č. 1.

Autoři *Pamětí* byly osoby z netolické rodiny Mollerů, konkrétně Šebestián Moller (asi 1583-1653), Václav Moller (1628-1670), Jan Šebestián Moller (1655-1710), Jan František Moller (1683-1756) a Vojtěch Anselm Moller (1714-1795). Autorkou několika zápisů byla Terezie Mollerová (1745-1819), dcera Vojtěcha Anselma Mollera. Drobné dodatky doplnili členové rodiny Mügů, kteří byli s Mollerovými spřízněni

---

⁵⁶ Státní oblastní archiv (dále SOA) Třeboň, Farní úřad římsko-katolické církve: Netolice, inv. č. 1.

⁵⁷ Liber Baptizatorum pro léta 1670-1680, Liber Copulatorum pro léta 1670-1680 a Liber Mortuorum 1670-1679. Tamtéž, inv. č. 2.

⁵⁸ Tamtéž, inv. č. 3.

⁵⁹ Tamtéž, inv. č. 4.

⁶⁰ Tamtéž, inv. č. 5-7, 13-17.

⁶¹ Tamtéž, inv. č. 9-10, 19-21.

⁶² Tamtéž, inv. č. 11-12, 23-24.

⁶³ SOA Třeboň, Farní úřad římsko-katolické církve: Vodňany, inv. č. 2.

⁶⁴ Tamtéž, inv. č. 7.

a k nimž se kniha po smrti posledního mužského člena rodiny dostala.⁶⁵ Další zápisy pořídili autoři, jejichž totožnost není možné zjistit.

3.1. Mollerovi

Prvním autorem, který začal *Paměti* psát, byl Šebestián Moller. Narodil se ve Stříbře pravděpodobně někdy kolem roku 1583.⁶⁶ V *Pamětech* se uvádí, že se do Netolic přestěhoval po požáru města, ke kterému došlo v roce 1619, ale tento záznam není možné ověřit.⁶⁷ O správnosti přechozího tvrzení lze pochybovat na základě záznamu z roku 1612, kdy Šebestián Moller prodal dům purkmistru a radě města Netolic.⁶⁸ Kniha přijatých měšťanů z let 1602-1636 byla dochována neúplně a potřebné záznamy o přijetí Šebestiána Mollera do městské obce chybí.

Šebestián Moller byl pravděpodobně členem netolické městské rady, což ale pro nedostatek písemných důkazů nelze spolehlivě doložit. Byl autorem pouze jednoho zápisu, a to oznámení o narození syna Václava, k němuž došlo 7. srpna 1628. O dalších možných potomcích či manželce se v rukopise nenacházela žádná zmínka a matriční knihy pro toto období v této lokalitě neexistovaly. Šebestián Moller zemřel roku 1653.

Jeho syn Václav Moller pokračoval v zápisech od roku 1650, kdy se zmínil o své svatbě s Dorotou Grejnarovou, která byla dcerou netolického radního Jana Grejnara. Během let 1652–1668 se manželům narodilo devět dětí. Z nich byli čtyři synové a pět dcer. Alžběta a Benigna se narodily roku 1652 a 1654, v roce 1655 se narodil syn Jan Šebestián a o dva roky později dcera Justýna. Dorota, narozená roku 1659, ještě téhož roku zemřela. V roce 1662 se narodila dcera Polyxena. Už na podzim roku 1662 však tři dcery onemocněly a do konce roku zemřely. Z šesti dětí Václava Mollera na konci roku 1662 žily už jen dvě – syn Jan Šebestián a dcera Justýna. Po roce 1662 se manželům narodili ještě synové Václav Daniel (nar. 1664), Jiří Otmar (nar. 1665) a Pavel Antonín (nar. 1668). Jiří Otmar zemřel roku 1682, o ostatních dvou synech *Paměti* nic

---

⁶⁵ Příbuzenský vztah mezi rodinou Mollerů a Mügů je rovněž znázorněn v příloze 1.

⁶⁶ V *Pamětech* je u zápisu o úmrtí uveden věk 70 let. Jedná se však o údaj dopsaný později a pravděpodobně zaokrouhlený, tudíž s největší pravděpodobností nepřesný.

⁶⁷ Autorem záznamu je Vojtěch Anselm Moller, byl tedy učiněn o více než 150 let později a není jasné, odkud tuto informaci čerpal.

⁶⁸ Státní okresní archiv (dále SOKA) Prachatice, Archiv města Netolice, Kniha trhov a domy z let 1594-1631, inv. č. 357, sign. II 347, fol. 47.

konkrétního neříkají. Dospělého věku se však dožili, neboť je Václav Moller zmíněn ve svém kšaftu, jehož přepis se v *Pamětech* nachází.⁶⁹

Do sociálního kontextu můžeme rodinu Mollerů zasadit díky záznamům o kmotrech a kmotrách narozených dětí. Ti hráli v novověku důležitou roli, která potvrzovala místo rodičů ve společenské hierarchii. Křest neměl jen roli náboženskou, ale do velké míry i společenskou.⁷⁰

Nejčastěji bylo v zápisech o narození dětí Václava Mollera zmiňováno jméno Jana Plevky, netolického radního z let 1653-1670, Jana Dvořáka, působícího v radě v letech 1653–1659 či Pavla Petra Špinky z Helfentalu, netolického a helfenburgského hejtmana.⁷¹ Jako kmotra je nejčastěji zmiňována Zuzana Špinková a Marjana Plevková. Jednalo se o manželky výše zmiňovaných mužů. Z výběru kmotrů a skutečnosti, že se Václav Moller podílel na správě města, se dá usuzovat, že rodina Mollerových patřila mezi místní elitu.

Z „veřejného“ života Václava Mollera se toho z *Pamětí* moc nedozvídáme. Působil v městské správě, v letech 1653-1655 jako obecní starší, tedy člen malé rady a v letech 1657-1662 zastával funkci rychtáře. Ve světle berní ruly z roku 1654 se s devadesáti strychy jeví jako druhý největší majitel půdy ve městě. Více než on měl jen Jan Benýdek z Veveří, třetím největším hospodářem pak byl Jiří Neuhauser.⁷² Václav Moller vlastnil dům na náměstí s várečným právem a mimo jiné také rybník, kterému se

---

⁶⁹ SOKA Prachatice, Archiv rodiny Mollerů Netolice, Paměti rodiny Mollerů, nesign., p. 143-144. Autorem přepisu však pravděpodobně nebyl Václav Moller.

⁷⁰ K problematice vnímání křtu blíže např. Richard van DÜLMEN, *Kultura a každodenní život v raném novověku (16.-18. století). Dům a jeho lidé*, Praha 1999; Josef GRULICH, "Slavnostní okamžiky" - svatební a křestní obřad v období raného novověku. (Závěry tridentského koncilu a pražské synody ve světle jihočeských matričních zápisů z 2. poloviny 17. století), *Historická demografie* 24, 2000, s. 49-82; Kateřina JIROUTOVÁ, *Křest v myšlení raně novověkého měšťana*, České Budějovice 2009 (= Diplomová práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích).

⁷¹ Personální skladbě netolické rady v letech 1653-1700 se věnovala ve své bakalářské práci Markéta VOŘÍŠKOVÁ, *Personální skladba městské rady v Netolicích ve druhé polovině 17. století*, České Budějovice 2013 (= Bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích).

⁷² A. HAAS (ed.), *Berní rula*, s. 358.

dodnes říká Mollerovský. Zemřel jako netolický primas 17. března 1670 ve věku 42 let. Jeho manželka Dorota roz. Grejnarová zemřela o osm dní později.

V *Pamětech* poté pokračoval jejich syn Jan Šebestián Moller, narozený v roce 1655. Roku 1677 se oženil se Zuzanou Neuhauszerovou (nar. 1656), dcerou netolického radního Jiřího Neuhauszera staršího, který byl v Netolicích letech 1653-1687 radním. Společně měli šest synů. Jiří Václav (nar. 1679), Václav Tomáš (nar. 1680), Jan František (nar. 1682) a Antonín Ignatius (nar. 1688) zemřeli v dětství. Dospělosti se dožil jen Jan František (1683-1756) a Daniel Ignatius (1690-1727).

Stejně jako jeho otec byl i Jan Šebestián Moller členem městské rady. Většinu jeho zápisů tvoří rodinné záležitosti, tudíž se ani o jeho profesním životě z *Paměti* mnoho nedovídáme. Od roku 1678 do roku 1692 zasedal v městské radě jako obecní starší a od roku 1692 držel úřad rychtáře. Z kšaftu jeho otce je patrné, že odkázal Janu Šebestiánu Mollerovi mimo jiné i dům na náměstí a sladovnu s pivovarskou pánví a s příslušenstvím. Jeho manželka Zuzana roz. Neuhauszerová zemřela v roce 1709 a Jan Šebestián o rok později, 28. března 1710.

Rodinné tradice ve vedení *Paměti* se poté ujal nejstarší přeživší syn Jan František Moller (1683–1756). Ten se roku 1707 se oženil s Voršilou Terezií roz. Špinkovou, dcerou Pavla Špinky z Helfentalu, netolického radního. Spolu měli osm potomků,⁷³ ale pouze dcera Anna Veronika a syn Vojtěch Anselm se dožili dospělosti. Ostatní děti zemřely v dětství.

V září 1722 zemřela první manželka Jana Františka Mollera. Ten se již dva měsíce po manželčině smrti oženil podruhé. Druhou manželkou se stala Františka roz. Chrást'anská, dcera zemřelého Pavla Antonína Chrást'anského, radního a písaře z Netolic. Svatební smlouva uzavřená mezi Janem Františkem Mollerem a Františkou Chrást'anskou byla sepsána 8. listopadu 1722. O dva roky později se z druhého manželství narodila jediná dcera Angela Terezie. Roku 1739 se konala svatba dcery Anny Veroniky Mollerové s Bernardem Arnoštem.

V *Pamětech* Jan František Moller zmínil k roku 1719 svou volbu do městské rady. V prosinci 1719 byl „*zvolen městským neb obecním kontribučním*“ a v červenci 1720 přijal purkmistrovský úřad. V letech 1729 a 1733 byl zvolen primasem a roku 1737

---

⁷³ Tomáš Ernest (1707-1708), Anna Veronika (nar. 1709), Voršila Terezie (1711-1713), Lidmila (nar. i zem. 1712), Vojtěch Anselm (1714- 1756), Eufrosina (nar. i zem. 1717), Hugo Celestinus (nar. i zem. 1719), Felicitas Ernestina (nar. i zem. 1721).

z úřadu „šťastně propuštěn“. Jan František Moller zemřel 31. července 1756 ve věku 73 let.

Vojtěch Anselm Moller (1714 – 1795), syn Jana Františka Mollera, se roku 1743 oženil s Kateřinou roz. Řídkou z Vodňan. Jednalo se o jedinou manželku v celé rodině, která nepocházela z Netolic. Kateřina byla dcerou Bernarda Řídkého, vodňanského měšťana a radního a Magdaleny roz. Doubravské. Vojtěch Anselm Moller měl společně s Kateřinou roz. Řídkou čtyři potomky, dceru Terezii narozenou v roce 1745 a tři syny. Jan Ivanus Moller, narozený v roce 1748, byl od roku 1769 duchovním v Toužimi a zemřel roku 1779. Druhý syn Ignác, narozený v roce 1750, také zvolil církevní kariéru. V roce 1772 byl přijat jako novic do kláštera servitů v Jaroměřicích nad Rokytnou. Třetí syn František, narozený roku 1759, se oženil s Marií Barborou Mollerovou.⁷⁴ Roku 1783 byli oddáni v Netolicích a měli tři děti – dcery Kateřinu (nar. 1783) a Terezii (1788-1791) a syna Leopolda (nar. 1790), který zemřel v roce 1803.

Kateřina roz. Řídká zemřela v únoru roku 1760 a Vojtěch Anselm Moller se v listopadu 1761 oženil podruhé. Jeho manželkou se stala Uršula Švihová (nar. 1739), dcera netolického měšťana Petra Švihy a jeho manželky Marie Magdaleny Švihové. Ve stejný den se vdala rovněž jeho dcera Terezie Mollerová. Druhé manželství Vojtěcha Anselma Mollera zůstalo bez potomků.

O kariéře posledního mužského člena rodiny Mollerových, který *Paměti* psal, toho víme více než o jeho předchůdcích. Vojtěch Anselm Moller vedl v letech 1738-1754 účty netolického městského špitálu, celkem 37 let vedl účty literátského bratrstva při kostele sv. Václava a v letech 1751-1784 účty náboženského bratrstva sv. Panny Barbory. V městské radě působil mezi lety 1751-1788, z toho dvanáct let jako primas. Roku 1790 byl na svou vlastní žádost z městské rady propuštěn. Téhož roku také zemřel jeho poslední syn František Moller. Vojtěch Anselm Moller zemřel o pět let později, 9. května 1795, ve věku 81 let v domě čp. 176.

3.2. Mügovi

Po smrti Vojtěcha Anselma Mollera zůstal posledním mužským potomkem rodu jeho vnuk Leopold Moller, který ovšem zemřel již v roce 1803 na souchotiny.

---

⁷⁴ Marie Barbora Mollerová byla dcerou Jeremiáše Mollera, syna Daniela Ignatia Mollera. Otec Marie Barbory a otec Františka Mollera byli bratřenci.

Paměti se dostaly do rukou Terezie Mollerové, dcery Vojtěcha Anselma, která byla autorkou tří zápisů. Roku 1761 se provdala za Tomáše Nachlingera z Netolic (1742-1772). Z jejich osmi dětí⁷⁵ se dospělého věku dožili jen dvě. Roku 1772 Terezie roz. Mollerová ovdověla a o rok později se podruhé provdala za Jana Michala Svačinu, původem z Hostouně.

Její dcera Marie Nachlingerová se v roce 1790 vdala za Jana Petra Müga staršího (1766-1825), netolického měšťana a kupce. *Paměti* se tak dostaly do rukou rodiny Mügů.

Syn Marie roz. Nachlingerové a Jana Petra Müga staršího Josef Ignác Mügo (1790-1858), netolický kupec, učinil do *Paměti* záznamy zejména rodinného charakteru.⁷⁶ Jeho syn Jan Petr Mügo mladší (nar. 1827), kupec a c. a k. poštovník, se na *Pamětech* osobně nepodílel, avšak dostaly se k jeho synovi Janu Petrovi Mügovi nejmladšímu (nar. 1866), který po roce 1910 učinil několik málo poznámek upřesňujících záznamy svých předchůdců a stal se tak posledním autorem *Paměti*.

---

⁷⁵ Kašpar a Melichar (oba nar. i zem. 1763), Jan Matěj (1764-1768), Vojtěch (1766-1771), Kašpar (nar. i zem. 1868) a Marie (nar. 1768), Terezie (nar. 1769), Eva (nar. i zem. 1772).

⁷⁶ O těchto záznamech podrobněji ve čtvrté kapitole.

4. PAMĚTI RODINY MOLLERŮ

Cílem této kapitoly byla snaha přiblížit *Paměti rodiny Mollerů* po formální a obsahové stránce. Část jejich textu je též editována v příloze. Bohužel z důvodů rozsahu a návaznosti textu nebylo možno editovat čtenářsky „přitažlivější“ část rukopisu, kterou tvoří zápisy Jana Františka Mollera a Vojtěcha Anselma Mollera. Editovány byly pouze zápisy první tří generací.⁷⁷

První část kapitoly obsahuje údaje o formálních znacích rukopisu, jako je místo uložení, rozměry, vazba či použité jazyky. V druhé části kapitoly se pak věnují obsahovému zaměření *Paměti*.

4.1. Formální znaky rukopisu

Paměti rodiny Mollerů se nachází ve Státním okresním archivu Prachatice ve fondu Archiv rodiny Mollerů Netolice. Fond je dosud nezpracovaný a tudíž nepřístupný a nic dalšího se v něm nevyskytuje.

Jedná se o rukopis vázané knihy psané na papíře, jehož rozměry jsou 31 x 19,5 cm. Obsahuje 133 folií, z nichž jsou všechna popsána. *Paměti* byly psány v letech 1628 až 1854. Poslední přípisy a drobné poznámky byly učiněny po roce 1910.

Knihy byla v nedávné době zrestaurována a opatřena bílými deskami, protože původní černohnědá vazba se dochovala značně poškozená. Opraveny byly i jednotlivé paginy, jimž často chybí okraje. Jedná se zejména první třetinu knihy. Rukopis je nedůsledně paginován.⁷⁸

Na předním předešlé knihy byl napsán první záznam Šebestiána Mollera o narození syna Václava, pomocné výpočty, jejichž autorem byl s největší pravděpodobností Vojtěch Anselm Moller, a nečitelný vybledlý zápis, který pocházel rovněž od neznámého autora, avšak jiného, než tomu bylo u výpočtů. Knihy nemá titulní list a není

---

⁷⁷ Výjimkou je zápis neznámého autora na p. 20 a několik poznámek učiněných Vojtěchem Anselmem Mollerem. Do edice jsem se rozhodla je zařadit, protože tematicky zapadají mezi ostatní zápisy či původní zápisy doplňují.

⁷⁸ V případě zápisů, které přesahovaly jednu paginu, byla mnohdy očíslována jen pagina, na níž text začínal, ostatní zůstaly neočíslované. Paginace pak pokračovala následujícím číslem na další straně, na které začínal tematicky jiný zápis. Autor, který paginaci pořizoval, se několikrát dopustil chyby a to zejména ve třetí třetině rukopisu.

jasné, zda někdy existoval. Rukopis začínal prvním zápisem Václava Mollera, avšak v pozdější době byla před jeho záznamy vložena složka osmi nečíslovaných listů, na nichž se nachází stručný přehled nazvaný *Index paměti v této knize staré psaných*. Jedná se o seznam jednotlivých zápisů, z nichž každý obsahuje číslo strany, na které se daný zápis nachází, jeho stručnou charakteristiku, a rok, ke kterému se zápis vztahuje. Autorem *Indexu* byl pravděpodobně Vojtěch Anselm Moller. Po *Indexu* následují jednotlivé paginy rukopisu. Těsně před zadním přideštím je vlepen složený dvoulist, na nějž učinili poznámky autoři z rodiny Mügů.

V rukopise převažují jazykově české zápisy, v pozdější době se vyskytují i zápisy německé a latinské. Latina je zde užita v několika zápisech⁷⁹ a také v tradičních slovních spojeních, jako např. *Anno Domini, anno ut supra, pax nobis* atd. Německy je psán dvoulist, který doplnili pozdější majitelé, tedy rodina Mügů, či některé zápisy učiněné zejména Vojtěchem Anselmem Mollerem. Z obsahu ostatních německy a latinsky psaných zápisů je patrné, že měly předlohu v novinách či dobové literatuře.⁸⁰

Záznamy nejsou psány chronologicky, starší zápisy jsou často doplňovány novějšími poznámkami či škrty a opravami, nebo jsou do původní vazby vkládány celé složky, jako tomu bylo u výše zmiňovaného *Indexu*. Zejména v pozdější době docházelo k tomu, že autor zapsal svůj text na první volné místo, které v rukopise našel, nehledě na tematickou či časovou návaznost. Nejčastěji zápis učinil na spodní část strany. V případě, že se zápis nevešel na stránku celý, označil tak autor rozdělovacím znaménkem a zápis dokončil o několik pagin dále, což značně komplikuje orientaci v celém textu.

Určit autorství zápisů bylo mnohdy obtížné, protože ne všechny zápisy byly opatřeny podpisem. V celém textu lze rozpoznat několik písařských rukou. Známé je celkem devět autorů – Šebestián Moller (asi 1583-1653), Václav Moller (1628-1670), Jan Šebestián Moller (1655-1710), Jan František Moller (1683-1756), Vojtěch Anselm Moller (1714-1795), Terezie Mollerová (1745-1819), Jan Petr Mügo starší (1766-1825), Josef Ignác Mügo (1792-1858) a Jan Petr Mügo nejmladší (nar. 1866).⁸¹ Někteří autoři však zůstávají v anonymitě.

---

⁷⁹ SOkA Prachatice, Archiv rodiny Mollerů, Netolice, Paměti rodiny Mollerů, nesign., p. 62, 103-107, 140-141.

⁸⁰ Většinou se jednalo o opisy receptů.

⁸¹ Ke vzájemným rodinným vztahům mezi písaři více v předchozí kapitole.

Rukopis obsahuje i velké množství krátkých připomínek či upřesnění k původním zápisům. Nejvíce těchto poznámek učinil Vojtěch Anselm Moller.

4.2. Témata zápisů

Pro větší přehlednost jsem se snažila zápisy rozdělit do sedmi skupin podle toho, o čem vyprávějí. Ne vždy však bylo možné daný zápis jednoznačně zařadit jen do jedné z kategorií.

První skupinou jsou zápisy rodinného charakteru. Zařadit do ní lze záznamy týkající se narození, svateb či úmrtí v rodině, a to jak členů užší rodiny, tak ostatních osob s rodinou spřízněných buďto sňatkem či kmotrovstvím. Patří sem i informace o důležitých událostech v rodině, jako například studium, stěhování či vstup do církevního řádu. Do této kategorie jsem zařadila i ostatní zápisy týkající se sociálních kontaktů rodiny, zejména záznamy o úmrtí spoluradních.

Do druhé skupiny lze zařadit zápisy týkající se hospodářské situace rodiny, jako například opisy smluv, soupisy movitého a nemovitého majetku, spory a jejich výsledky, výnosy a náklady týkající se hospodaření rodiny.

Do třetí skupiny jsem zařadila záležitosti města Netolice. Patří sem komentáře týkající se personálních změn ve správě města, zejména příchody nových úředníků či renovace rad. Dále jsem do této kategorie zařadila zápisy týkající se oprav nebo výstavby obecních budov, jako byly radnice, špitály, mlýny a rybníky či dláždění ulic nebo náměstí. Patří sem i městské události autorem aktivně neprožité, jako opisy privilegií, listin či přehled historických událostí, které se ve městě odehrály.

Další skupinu tvoří záležitosti týkající se církevní správy a církevních budov ve městě, jako byly záznamy o úmrtí nebo příchodu nového faráře do farnosti, či o opravách kostela, oltářů nebo pořízení obrazů a zvonů.

Pátou skupinou jsou zápisy, týkající se výjimečných meteorologických jevů, jakými byly např. požáry, povodně či krupobití.⁸²

---

⁸² Problematikou historické klimatologie založenou na výzkumu pramenů narativní a osobní povahy (zejm. análů, pamětí, kronik, deníků či historických kalendářů) se zabývali ve své práci Rudolf BRÁZDIL – Oldřich KOTYZA, *Historická klimatologie a historie. Sborník sjezdu českých historiků v Pardubicích*, Praha-Pardubice 2008.

Do šesté skupiny jsem zařadila události zemského charakteru, které ovlivnily život ve městě či v kraji. Příkladem mohou být reakce na zemská nařízení nebo patenty, vpády či pobyty vojsk.

Poslední skupinou jsou záležitosti, které autor zapsal čistě pro zajímavost či zápisy týkající se postupů, receptů nebo nejrůznějších rad. Zapsány byly z důvodu osobního zájmu autora, ale také proto, aby se k nim autor či potenciální čtenář mohl kdykoli vrátit a byly mu „k ruce“.

První z písařů, Šebestián Moller (asi 1583-1653), byl autorem zápisu na předním předešlé knihy. Nelze určit, kdy k zápisu došlo, ale týkal se narození jeho syna Václava Mollera dne 7. srpna 1628. Jedná se o jediný zápis z pera Šebestiána Mollera. *Paměti* poté pokračovaly až rokem 1650, kdy se jich ujal jeho syn Václav Moller a vedl je dále až do své smrti v roce 1670.

Václav Moller (1628-1670) byl prokazatelně autorem celkem třiceti zápisů. První zápis se týkal jeho svatby v roce 1650. Celkem devětkrát zmínil narození dětí. Tyto zápisy měly ustálenou podobu a proměňovalo se v nich jen datum narození, znamení, ve kterém bylo dítě narozeno, jméno (případně jména) dítěte a kmotrů či jméno faráře. Celkem čtyřikrát Václav Moller konstatoval smrt dcer. I tyto zápisy měly stálý charakter. Autor vždy uvedl přesné datum úmrtí včetně hodiny, příčinu úmrtí i dobu, po kterou bylo dítě nemocné. Zápis zakončil přáním, aby Pán Bůh ráčil „*duši její do slávy věčné přivést*“. Václav Moller také informoval o úmrtí autorova otce Šebestiána Mollera, několika spoluradních a kmotrů jeho dětí.⁸³

Hospodářské situaci rodiny či událostem ve městě nevěnoval ve svých zápisech žádnou pozornost. Zapsal ale smrt faráře a příchod faráře nového.⁸⁴ Část jeho záznamů tvořily také zprávy o výjimečných meteorologických jevech, například o krupobití, které zapříčinilo poničení úrody, velkém mrazu či povodni v roce 1663. Informoval i o hromu, který uhodil do jejich domu, zatímco rodina obědvala. Václav Moller neučinil žádné zápisy týkající se událostí celozemského charakteru ani zápisy, které by spadaly do sedmé skupiny, tedy týkající se rad, receptů a postupů.

Jan Šebestián Moller (1655-1710), syn Václava Mollera, byl autorem zhruba stejného počtu zápisů s obdobnou tematikou, které byly pořizeny v letech 1670-1690. Celkem čtrnáctkrát zmínil narození, svatbu nebo úmrtí v rodině či u kmotrů

---

⁸³ Tamtéž, p. 1, 3, 5, 7, 9.

⁸⁴ Tamtéž, p. 5, 7.

a spoluradních. Informoval také o nehodě, která se stala pokrývači, který přišel o život po pádu ze střechy kaple.⁸⁵ Zaujala ho zejména úmrtí farářů a s nimi související příchody farářů nových. Několikrát informoval o povodni, požáru a úderu hromu do kostela Nanebevzetí Panny Marie. Stejně jako jeho otec se ani Jan Šebestián Moller nevěnoval záležitostem celozemského rázu či zápisům spadajícím do kategorie poslední.

Naopak Jan František Moller a jeho syn Vojtěch Anselm Moller se věnovali událostem městského charakteru mnohem více. Oba dohromady měli na svědomí okolo 370 zápisů⁸⁶ pořizovaných v letech 1710-1793.

Velkou část záznamů Jana Františka Mollera (1683-1756) tvořily taktéž informace o narození potomků, svatbách a úmrtích téměř všech členů užší rodiny. Velmi často také zmiňoval sňatky a úmrtí v rodině širší. Příkladem může být zápis o úmrtí bratrance své matky Zuzany Mollerové, roz. Neuhauszerové. Těchto zápisů učinil Jan František Moller přes čtyřicet.⁸⁷ Několikrát zapsal také zprávu o úmrtí spoluradního či kmotra jeho dětí. Svou kariéru komentoval k letům 1719 a 1720, kdy informoval, že přijal úřad městského kontribučního a purkmistra. Z hospodářské situace rodiny zaznamenal nejrůznější stavební úpravy domu, pivovaru či rybníka. Do rukopisu též opsal svatební smlouvu uzavřenou se svou druhou manželkou Františkou roz. Chrást'anskou, ocenění jejich společného majetku nebo seznam majetku odkázaného dceři Anně Veronice Mollerové, provdané Arnoštové.⁸⁸

Z městských záležitostí nejčastěji zmiňoval renovaci rady, přičemž vyjmenovával konkrétní personální změny, ke kterým došlo.⁸⁹ Čtyřikrát zapsal záznam o deputacích radních směřujících k vrchnosti či do Prahy, kterých se sám zúčastnil,⁹⁰ a sedmkrát okomentoval změnu v úřadu hejtmana.

---

⁸⁵ Tamtéž, p. 13.

⁸⁶ Číslo je pouze orientační. Mnohdy bylo složité určit, zda se jedná o jeden zápis či o dva zápisy týkající se stejného tématu. Číslo uvádím zejména pro porovnání rozdílů mezi objemem zápisů prvních tří generací písařů (tedy okolo šedesáti) a mezi objemem zápisů učiněných Janem Františkem Mollerem a Vojtěchem Anselmem Mollerem.

⁸⁷ Tamtéž, p. 28, 29, 34, 35, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 53, 60, 69, 70, 71, 73, 78, 81, 93.

⁸⁸ Tamtéž, p. 102, 110.

⁸⁹ Tamtéž, p. 52, 72, 79, 81, 85.

⁹⁰ Tamtéž, p. 52, 59, 74-77, 90.

Zajímal se také o opravy obecního majetku, zejména, rybníků, městského pivovaru, mlýnu, sýpky či kašny.⁹¹ U většiny zápisů zmínil, kdo byl primasem, rychtářem a obecním starším v době, kdy k opravě došlo. Dvakrát zapsal informaci o osobách u pranýře⁹² a k roku 1722 pak jeho renovaci.⁹³ Zaznamenal také smrt Marie Arnošky z Eggenberku v roce 1719 a v roce 1732 úmrtí Adama Františka ze Schwarzenberku, jehož pohřbu se spolu s dalšími čtyřmi netolickými radními účastnil. Často také zapisoval informace týkající se oprav kostela Nanebevzetí Panny Marie, pořízení zvonů, vysvěcení kaple sv. Michaela Archanděla či pouti do Mariazell.⁹⁴ Několikrát zapsal zprávy meteorologické. Většinou se jednalo o zápis o povodni či o nezvyklém počasí v dané roční době.⁹⁵ V porovnání se svými předchůdci nejsou však zápisy tohoto typu tak časté. Z událostí zemského charakteru autora zaujal pouze požár ve Vodňanech v roce 1722.

Jan František Moller učinil i několik zápisů, které lze zařadit do sedmé skupiny, tedy týkající se rad, postupů či zajímavostí. Zaznamenal několik receptů psaných německy sloužících k léčení dobytka, či proti myším, krtkům a švábům. Další zápis tvořil návod na snadné chytání ryb.⁹⁶ Pořídil také seznam nešťastných dnů v měsíci a tabulku zobrazující měsíce a dny v týdnu a k nim náležící znamení zvěrokruhu.⁹⁷

Vojtěch Anselm Moller (1714-1795), syn Jana Františka Mollera, naopak téměř nezaznamenal záležitosti „matričního“ charakteru. Uvedl jen smrt svého zetě Tomáše Nachlingera, narození nejmladší vnučky Evy Nachlingerové⁹⁸ a druhou svatbu své dcery Terezie roz. Mollerové. Zapsal též smrt svého tchána Petra Švihy a svého syna Jana Ivana Mollera. Naopak zcela chybí záznamy o narození všech čtyř jeho dětí, ostatních sedmi vnoučat či úmrtí první manželky. Svatbu svého syna Františka Mollera s Marií Barborou Mollerovou zmínil jen v souvislosti s tím, kolik na ni vynaložil peněz. Třikrát zapsal informace o kariéře svého syna Ignáce v klášteře v Jaroměřicích nad Rokytnou.

---

⁹¹ Tamtéž, p. 53, 54, 58, 61, 63, 85, 93, 94.

⁹² Tamtéž, p. 39, 54.

⁹³ Tamtéž, p. 72.

⁹⁴ Tamtéž, p. 49, 53, 54, 80, 87, 91, 93.

⁹⁵ Tamtéž, p. 50, 71, 81.

⁹⁶ Tamtéž, p. 89, 90, 115, 149.

⁹⁷ Tamtéž, p. 149, 150.

⁹⁸ Tamtéž, p. 125.

Jeho zájmu neunikla ani historie rodiny Mollerů. Sepsal stručnou genealogii, v níž začal Šebestiánem Mollerem, pokračoval Václavem, Janem Šebestiánem, Janem Františkem a končil svou osobou. U každého vždy poznamenal rok úmrtí a skutečnost, že předek „*umřel jakožto primas*“. U svého otce Jana Františka Mollera a děda Jana Šebestiána Mollera zmínil i dobu, po kterou působili v městské radě.⁹⁹

Zaznamenal taktéž smrt zaměstnance ve svém pivovaru a následně příchod nového.¹⁰⁰ Do *Paměti* také opsal dopis, kterým si jeho otec v roce 1739 stěžoval radě města na svého souseda a spoluradního Josefa Chmely.¹⁰¹ Spory s tímto sousedem měly pravděpodobně dlouhodobější charakter a skončily až roku 1762 úmrtím Josefa Chmely, které Vojtěch Anselm Moller rovněž zaznamenal.

Větší zájem jevil Vojtěch Anselm Moller o finanční záležitosti rodiny. Nejčastěji zapisoval náklady na chod domácnosti či hospodářství, přestavby jeho domu s várečným právem i opravy hrází Mollerovského rybníka.¹⁰² Většina těchto zápisů měla charakter vyčíslení nákladů. Pořídil i několik soupisů majetku rodiny a jejich finanční ohodnocení.

Nejvíce se však Vojtěch Anselm Moller věnoval záležitostem města, a to zejména stavebním úpravám. Valnou část zápisů tvořilo opět vyčíslení nákladů na opravy obecních hospodářství, rybníků, dláždění náměstí, oprav radnice, kašny či stavby nových domů. V roce 1762 pořídil záznam o opravě krovu nedalekého zámku Kratochvíle.¹⁰³ Naopak renovaci rady zmínil Vojtěch Anselm Moller jen jednou.

Jeho zájmu se těšily i události týkající se církevních staveb ve městě. Několikrát zapsal záznamy týkající se úprav interiéru kostela Nanebevzetí Panny Marie, jako bylo pořízení oltářů sv. Floriána a sv. Vojtěcha, nových varhan či kazatelny. Zmínil i stavbu kaple svaté Panny Gertrudy nebo pořízení sochy sv. Jana Nepomuckého.¹⁰⁴ Nezapomněl zapsat, kolik vše stálo a kdo z obyvatel na zřízení či opravu přispěl.

Zájem o minulost města se odrazila ve skutečnosti, že pořídil také několik zápisů, ve kterých zaznamenal stručnou historii města v datech a do *Paměti* opsal text listiny

---

⁹⁹ Tamtéž, p. 142.

¹⁰⁰ Tamtéž, p. 118.

¹⁰¹ Tamtéž, p. 96-101.

¹⁰² Tamtéž, p. 130, 144, 154, 174, 184.

¹⁰³ Tamtéž, p. 36.

¹⁰⁴ Tamtéž, p. 28, 29, 30, 48, 49, 78, 83, 116.

z roku 1485, kterou Vladislav Jagellonský povolil zřízení rybníka.¹⁰⁵ Informoval i o vpádu Švédů do města během třicetileté války. Zdrojem těchto údajů byly pravděpodobně samotné listiny a knihy z městské kanceláře, ke kterým měl coby člen městské rady přístup. Že se jeho zájem neomezoval jen na Netolice, dosvědčuje záznam, který obsahoval rejstřík z pamětní knihy města Prachatice.¹⁰⁶

Z událostí zemského charakteru zapsal Vojtěch Anselm Moller k roku 1760 informaci o začátku placení měděnými penězi. O tři roky později pak zmínil, že byly „zapovězeny drobné peníze, totiž, krejčary, grešle a troníky, skrze které mnozí obyvatelé velikou zkázu a škodu trpějí.“¹⁰⁷ Rovněž ho zaujalo selské povstání v Chlumci nad Cidlinou v roce 1775, přičemž v závěru stručně konstatoval, že „tento project s vůlí Boží se nepodařil těm bezbožnejm lupičům“. Na následující stranu pak zapsal text selského otčenáše.

Zaznamenal také ceny základních potravin v Praze během války o rakouské dědictví, hladomor v roce 1771 a půjčku Marie Terezie českým zemím. Zaujal ho i stav obyvatelstva českých zemí, jehož počet uvedl v německy psané tabulce vztahující se k listopadu 1771, rozdělené podle jednotlivých krajů.¹⁰⁸ Dále zapsal výnos Marie Terezie o číslování domů a poznamenal, že jeho dům byl taktéž opatřen číslem, ovšem neuvedl, jakým konkrétně. Jednou z mála událostí, která byla do *Pamětí* zaznamenána a která se neodehrála v rámci zemí Koruny české, byla poprava francouzského krále Ludvíka XVI. v roce 1793.¹⁰⁹ Zdrojem této zprávy byly noviny, stejně jako tomu bylo u soupisu „Co ve Vídni vybrali na pomoc vojny francouzské“. Ze zápisů spadající do sedmé kategorie, tedy týkající se rad či receptů, zapsal jeden návod na postup při barvení látky. Druhý zápis obsahoval návod na postup při epidemii mezi hovězím dobytčím.¹¹⁰

---

¹⁰⁵ Tamtéž, p. 167-168; A. HAAS (ed.), *Privilegia nekrálovských měst českých z let 1453-1500*, Praha 1960, s. 252.

¹⁰⁶ Tamtéž, p. 148-153.

¹⁰⁷ Tamtéž, p. 27.

¹⁰⁸ Tamtéž, p. 126.

¹⁰⁹ „A[nn]o 1793 dne 21. ledna den velikého smutku a zármutku na který král francký Ludvík 16^{ty}, jeden z nejslavnějších mocnářů v Evropě, ku hašení krve žiznivých tyranů svou krev v Paříži na popravním místě katovskou rukou vylíti musel. Ex Novalibus anno ut supra extractum die 16 Februarii.“

¹¹⁰ Tamtéž, p. 119.

Terezie Mollerová byla autorkou tří zápisů z počátku 19. století, v nichž komentovala povodně a následnou drahotu.

Poslední autoři pak byli členové rodiny Mügů, kteří své zápisy učinili do roku 1854. Jan Petr Mügo starší (1766-1825) a Josef Ignác Mügo (1790-1858) pořídili tři desítky zápisů. Devatenáct z nich se vztahovalo k narození, svatbě či úmrtí potomků. Celkem šestkrát Mügovi komentovali přistěhování či smrt netolického úředníka, několikrát zmínili přírodní katastrofu, např. požár v Petrově Dvoře či blesk, který uhodil do městského pivovaru. Zaznamenali i úmrtí netolického faráře. Dvakrát informovali o zednických pracích ve městě. Dále autoři z rodiny Mügů stručně poznamenali informaci o Dubnové ústavě a svatodušních bouřích z roku 1848. Z počátku 20. století pak pocházelo několik málo doplnění k původnímu textu, která učinil Jan Petr Mügo nejmladší (nar. 1866).¹¹¹

Neznámý autor zaznamenal na celkem 35 stranách několik opisů dokumentů. Zejména se jedná o „*Artikule práv městských v 37 bodech*“ a pokuty při jejich nedodržení. Neznámý je rovněž autor konceptu kmotrovského psaní, kterým autor žádal adresáta o účast na křtu jeho syna.¹¹²

U prvních tří generací rodiny Mollerů, tedy u Šebestiána Mollera (asi 1583-1653), Václava Mollera (1628-1670) a Jana Šebestiána Mollera (1655-1710), se nevyskytovaly žádné zápisy, kterými by autoři komentovali zemské události ani události týkající se správy města. Jejich zápisy se především týkaly rodinných záznamů, tedy zápisů o narození, svatbách a úmrtích členů rodiny. Několikrát byla zmíněna smrt kmotrů nebo spoluradních. Taktéž byly zaznamenány zápisy týkající se přírodních katastrof.

Jan František Moller (1683-1756) se věnoval jak záležitostem rodinným, jako bylo narození dětí, svatby a úmrtí v rodině, tak záležitostem města. Zejména ho zaujaly renovace netolické městské rady či stavební úpravy ve městě. Jeho syn Vojtěch Anselm Moller (1714-1795) zapisoval zejména záležitosti týkající se stavebních úprav v Netolicích či informace o městské historii. Z událostí rodinného charakteru ho zajímaly především rodinné finance a hospodaření. Poslední zápisy zaznamenané rodinou Mügů v první polovině 19. století měly především charakter zápisů o narození

---

¹¹¹ Jednalo se především o zápisy o úmrtí člena rodiny, které byly vepsány k záznamu o narození dotyčného. Konkrétně se zápisy týkaly poznámky o úmrtí jeho tet Marie Terezie Mügové v roce 1903 a Karoliny Mügové v roce 1910.

¹¹² Žádná konkrétní jména nejsou zmíněna a zápis je bez podpisu.

a úmrtí členů rodiny, případně stručně komentovaly dění ve městě či revoluční rok 1848.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce s názvem *Paměti netolické rodiny Mollerů* bylo seznámení s tímto pramenem. Tento pramen patří mezi memoárovou literaturu vzniklou v městském prostředí po třicetileté válce. Ve čtvrté kapitole jsem se snažila přiblížit *Paměti* po obsahové stránce a v příloze jsem editovala část tohoto rukopisu. Zápisy Jana Františka Mollera a jeho syna Vojtěcha Anselma Mollera se mohou jevit jako čtenářsky přitažlivější, bohužel ale nebylo možno je editovat jak z důvodů logické návaznosti textu, tak z důvodů jejich rozsahu. Zatímco části psané prvními třemi generacemi zahrnující roky 1628-1694 tvořily pouze 24 pagin, zbylých 242 pagin byly zápisy Jana Františka Mollera a Vojtěcha Anselma Mollera učiněné v letech 1710-1790.

Záznamy Šebestiána Mollera, Václava Mollera a Jana Šebestiána Mollera, tedy první tři generací autorů, mají charakter především rodinných zápisů. Autoři se věnovali zejména tématům jako bylo narození, svatba či úmrtí v rodině. Část zápisů také vyprávěla o nejrůznějších meteorologických jevech, nejčastěji o povodních, krupobití či požáru, ze kterých byly patrné obavy nad poničením majetku či úrody.

Zápisy Jana Františka Mollera představují jakýsi mezistupeň mezi prvními třemi generacemi autorů a Vojtěchem Anselmem Mollerem, jeho synem. Jan František Moller se věnoval jak záležitostem rodinným, tak i městským. Nejčastěji zmiňoval renovace netolické městské rady, stavební úpravy nebo záležitosti církevní správy týkající se města Netolic.

Naopak jeho syn Vojtěch Anselm Moller projevoval největší zájem o události města Netolice, zejména finanční, stavební, ale také o jeho historii, kterou zaznamenal prostřednictvím několika opisů privilegií. Rodinné záznamy v jeho zápisech ustupovaly do pozadí. Pokud se rozhodl zaznamenat něco z rodinných záležitostí, pak to byly především informace o finanční či hospodářské situaci rodiny.

Událostem celozemského rázu se Mollerovi příliš nevěnovali. Až na pár výjimek autoři zaznamenávali buďto dění, které se jich bezprostředně týkalo, nebo situace, které nějakým způsobem zasáhly do dění města nebo ovlivnily jeho obyvatele a jejich každodenní život.

Pokud z obsahového hlediska porovnáme paměti zmíněné v druhé kapitole s *Paměti rodiny Mollerů*, musíme nutně dojít k závěru, že paměti psané netolickou měšťanskou rodinou nejsou ničím neobvyklým a nijak nevybočují z úzu měšťanských písemností tohoto typu. Stejně jako ostatní memoárová literatura vzniklá v měšťanském

prostředí mají silně lokální charakter. Ve svých zápisech se autoři snažili zachovat paměť o své rodině a o minulosti i současnosti města, ve kterém žili. Výjimečné jsou maximálně delší dobou, po kterou byly vedeny, to je mezi lety 1628-1854 s několika málo drobnými přípisy provedenými po roce 1910.

V současné době se badatelé snaží o postihnutí měšťanské mentality. To je možné mimo jiné i na základě memoárové literatury vzniklé v měšťanském prostředí, mezi které *Paměti rodiny Mollerů* patří. Měšťanské paměti lze využít i pro bádání v oblasti každodenního života ve městě. Jejich prostřednictvím se můžeme dozvědět nejrůznější informace o jednotlivých obyvatelích či celých skupinách, nejčastěji měšťanských elit, a o vztazích mezi nimi. Subjektivní výběr témat vypovídal o autorově kulturním a politickém obzoru, o jeho názorech na současné dění či o způsobu myšlení a uvažování. Prostřednictvím pamětních zápisů se nám nabízí možnost nahlédnout na tehdejší události optikou současníka.

PRAMENY A LITERATURA

1. NEVYDANÉ PRAMENY:

Státní oblastní archiv Třeboň

Fond Farní úřad římsko-katolické církve: Netolice

inv. č. 1, Křestní matrika (1656-1685), Oddací matrika (1656-1685), Úmrtní matrika (1656-1682)

inv. č. 2, Křestní matrika (1670-1680), Oddací matrika (1670-1680), Úmrtní matrika (1670-1679)

inv. č. 3, Křestní matrika (1686-1709), Oddací matrika (1686-1709), Úmrtní matrika (1686-1709)

inv. č. 4, Křestní matrika (1703-1724), Oddací matrika (1703-1724), Úmrtní matrika (1703-1724)

inv. č. 5, Křestní matrika (1724-1755)

inv. č. 6, Křestní matrika (1756-1784)

inv. č. 9, Oddací matrika (1725-1784)

inv. č. 10, Oddací matrika (1785-1798)

inv. č. 11, Úmrtní matrika (1825-1870)

inv. č. 12, Úmrtní matrika (1871-1898)

inv. č. 13, Křestní matrika (1779-1819)

inv. č. 14, Křestní matrika (1819-1832)

inv. č. 15, Křestní matrika (1833-1851)

inv. č. 16, Křestní matrika (1851-1866)

inv. č. 17, Křestní matrika (1866-1886)

inv. č. 19, Oddací matrika (1799-1820)

inv. č. 20, Oddací matrika (1820-1857)

inv. č. 21, Oddací matrika (1857-1890)

inv. č. 23, Úmrtní matrika (1799-1836)

inv. č. 24, Úmrtní matrika (1837-1871)

Fond Farní úřad římsko-katolické církve: Vodňany

inv. č. 2, Křestní matrika (1680-1756)

inv. č. 7, Oddací matrika (1784-1849)

Státní okresní archiv Prachatice

Fond Archiv rodiny Mollerů Netolice:

Paměti rodiny Mollerů, nesign.

Fond Archiv města Netolice:

inv. č. 357, sign. II 347, Kniha trhová na domy z let 1594-1631.

inv. č. 331, sing. II 321, Kniha přijatých měšťanů z let 1602-1636.

2. VYDANÉ PRAMENY:

ČERNÝ, Ota J. (ed.), *Paměti Jana Jiřího Matthiada Račenského*, Časopis společnosti přátel starožitností českých 5, 1897, s. 14 – 17.

DOSTÁL, František (ed.), *Valašské Meziříčí v pamětech třicetileté války*, Ostrava 1962.

DVORSKÝ, Jiří (ed.), *Pražské paměti Jana Piláta Rakovnického z Jenštejna z let 1575-1605*, Pražský sborník historický 7, 1972, s. 161-172.

FEJTOVÁ, Olga (ed.), *Veleslavínův kalendář historický z majetku pražského rodu Dvorských z Gryfů Hory*, Miscelanea oddělení rukopisů a starých tisků 15, 1998, s. 97 – 124.

HAAS, Antonín (ed.), *Berní rula 27.-28.*, Kraj Prácheňský I-II, Praha 1954.

HAAS, Antonín (ed.), *Soupis privilegií měst a městeček v Jihočeském kraji*, Archivum Trebonense 1973.

HEJNIC, Josef (ed.), *Paměti Jiřího Hanuše Velimského a humanisté doby rudolfinské v Kostelci nad Labem*, Knihy a dějiny 6, 1999, s. 1-35.

HERBEN (ed.), *Leto a denopis celého královského Starého i Nového měst Pražských léta Páně 1648 patnácte neděl, dnem i nocí trvajícicho obležení Švédského*, Praha 1914.

HRDLIČKA, Josef (ed.), *Autobiografie Jana Nikodéma Mařana Bohdaneckého z Hodkova*, České Budějovice 2003 (= Monografia historica 3).

KAMPER, Zdeněk (ed.), *Kronika mladoboleslavská od Mistra Jiřího Bydžovského sepsaná*, Mladá Boleslav 1935.

KALNÝ, Adolf (ed.), *Popravčí kniha pánů z Rožmberka*, Třeboň 1993.

KOLÁR, Jaroslav (ed.), „*Pamětná knížka*“ *Jana Rakovnického z let 1575 – 1605 a české paměti 16. – 17. století*, Listy filologické 90, 1967.

KOTYZA, Oldřich (ed.), *Letopisné záznamy pražské rodiny Turnarů z let 1581-1588 v petrohradském exempláři Koldínova zákoníku*, Porta Bohemica 4, 2007, s. 131 – 145.

- KOTYZA, Oldřich – KOPIČKA Petr (edd.), *Paměti roudnických měšťanů z 18. století. Brodští a Jilkové*, Praha 2009.
- MACEK, Ladislav (ed.), *Paměti kantora Jelínka*, Havlíčkovobrodsko 15, 1999, s. 70–108.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka (ed.), *Paměti pelhřimovských měšťanů z přelomu 18. a 19. století. Filip Ignác Dremsa a Antonín Štěpán*, Brno-Pelhřimov 2005.
- MIKULEC, Jiří (ed.), *Mikuláš Dačický z Heslova. Paměti*, Praha 1996.
- MILTNER, Jan Bohuslav (ed.), *Paměti Volyňské (1617-1647) Bartoloměje Prokopa*, Památky archeologické a místopisné 13, 1885-1886, s. 49-64, 163-170, 255-262, 315-320.
- SEDLÁČEK, August (ed.), *Paměti Jiříka Tesáka Mošovského a jeho syna*, Časopis Musea Království českého 83, s. 57-68.
- SEDLÁČEK, August (ed.), *Dvoje rodinné paměti*, Památky archeologické a místopisné 9, 1871-1873, s. 893-895.
- REZEK, Antonín (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova I-II*, Praha 1992.
- SVOBODOVÁ, Milada (ed.), *Paměti obyvatel Menšího Města pražského z let 1581-1628 ve Veleoslavínově kalendáři historickém*, Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků 7/1 1990, s. 75-105
- ŠIMÁK, Josef Vítězslav (ed.), *Paměti Vodňanských z Uračova*, Časopis Společnosti přátel starožitností 10, 1912, s. 10-15, 53-59.
- ZEMEK, Petr (ed.), *Bartoškova kronika*, Uherský Brod 2004.

3. LITERATURA:

- ANTL, Theodor, *Dějiny města Netolic*, Netolice 1903.
- BENEŠ, Jaromír, *Archeopark Netolice & Gabreta*, Netolice 2008.
- BLÁHOVÁ, Marie, *Historická chronologie*, Praha 2001.
- BRÁZDIL, Rudolf – KOTYZA, Oldřich, *Historická klimatologie a historie. Sborník sjezdu českých historiků v Pardubicích*, Praha-Pardubice 2008.
- ČAREK, Jiří, *Městské znaky v českých zemích*, Praha 1985.
- ČERNÝ, Adolf, *Tisícileté Netolice*, Netolice 1970.
- van DÜLMEN, Richard, *Kultura a každodenní život v raném novověku (16.-18. století). Dům a jeho lidé*, Praha 1999.
- FENCL, Pavel, *Linecká stezka*, České Budějovice 2009.

GRULICH, Josef, *"Slavnostní okamžiky" - svatební a křestní obřad v období raného novověku. (Závěry tridentského koncilu a pražské synody ve světle jihočeských matričních zápisů z 2. poloviny 17. století)*, Historická demografie 24, 2000, s. 49-82.

JANÁČEK, Josef, *České dějiny I. Doba předbělohorská. Kniha I, díl II.*, Praha 1984.

JELÍNEK, Josef, *Schwarzenbergové v jižních Čechách*, Hraničář 1993, roč. 38, č. 21.

JIROUTOVÁ, Kateřina, *Křest v myšlení raně novověkého měšťana*, České Budějovice 2009 (= Diplomová práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích).

KUČA, Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, IV., Praha 2001.

KRČÁLOVÁ, Jarmila, *Renesanční stavby B. Maggiho v Čechách a na Moravě*, Praha 1986.

MAREŠ, František, *Popravčí kniha pánů z Rožmberka*. Praha 1878.

PALACKÝ, František, *Popis království českého čili podrobné poznamenání všech dosavadních krajů, panství, statkův, měst, městeček a vesnic, někdejších hradův a tvrzí, též samot a zpustlých osad*, Praha 1848.

PEKAŘ, Josef, *M. Jiřík Kezelius Bydžovský*, Památky archeologické a místopisné, 1888, s. 401-404; 1889, s. 452-456, 500-504.

PEŠEK, Jiří, *Měšťanská vzdělanost a kultura v předbělohorských Čechách 1547-1620*, Praha 1993.

PROFOUS, Antonín, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny III*, Praha 1951.

STARÝ, Václav, *K dějinám cechů v Netolicích*, Netolice 2, 1999.

STARÝ, Václav, *K rodokmenu Kudrnů v Netolicích*, Netolice 4, 2003.

STARÝ, Václav, *Netolice a povodně*, Netolice 5, 2002.

STARÝ, Václav, *Netolice od A do Z*, Netolice 1993.

STARÝ, Václav, *Netolické městské lázně a jejich lazebníci*, Netolice 3, 2000.

STARÝ, Václav, *Personální bibliografie prací Václava Starého 1961-2003*, Prachatice 2004.

STARÝ, Václav, *Poprava Pavla Marchánka v Netolicích*, Netolice 7-8, 2005.

STARÝ, Václav, *Z historie města Netolice*, Netolice 3-4, 4-5, 2005.

STARÝ, Václav – HŮNA, Václav – TRAJEROVÁ, Jana, *Netolice. Sborník k dějinám města a muzea*, Netolice 1979.

ŠIMÁK, Josef Vítězslav, *Vodňanští z Uračova a jejich zápisky*, Časopis Musea království Českého 68, 1894, s. 135-146, 274-285.

ŠŤOVÍČEK, Ivan, *Zásady pro vydávání historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.-20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002.

TOŠNEROVÁ, Marie, *Kroniky českých měst z předbělohorského období. Úvod do studia městského kronikářství v Čechách v letech 1526-1620*, Praha 2010.

TOŠNEROVÁ, Marie, *Měšťanské paměti raného novověku – pramen poznávání každodennosti*, in: Kateřina Handlová (ed.), *Paměti – způsob zobrazení skutečnosti*, Brno 2001 (= *Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska 2001*).

VOREL, Petr, *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie*, Pardubice – Praha 1999.

VOŘÍŠKOVÁ, Markéta, *Personální skladba městské rady v Netolicích ve druhé polovině 17. století*, České Budějovice 2013 (= *Bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*).

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Genealogie rodiny Mollerů a Mügů

Příloha č. 2: Obrazová příloha

Obr. č. 1 – Ukázka podpisu Šebestiána Mollera

Obr. č. 2 – Ukázka podpisu Václava Mollera

Obr. č. 3 – Ukázka podpisu Jana Šebestiána Mollera

Obr. č. 4 – Ukázka podpisu Jana Františka Mollera

Obr. č. 5 - Ukázka podpisu Vojtěcha Anselma Mollera

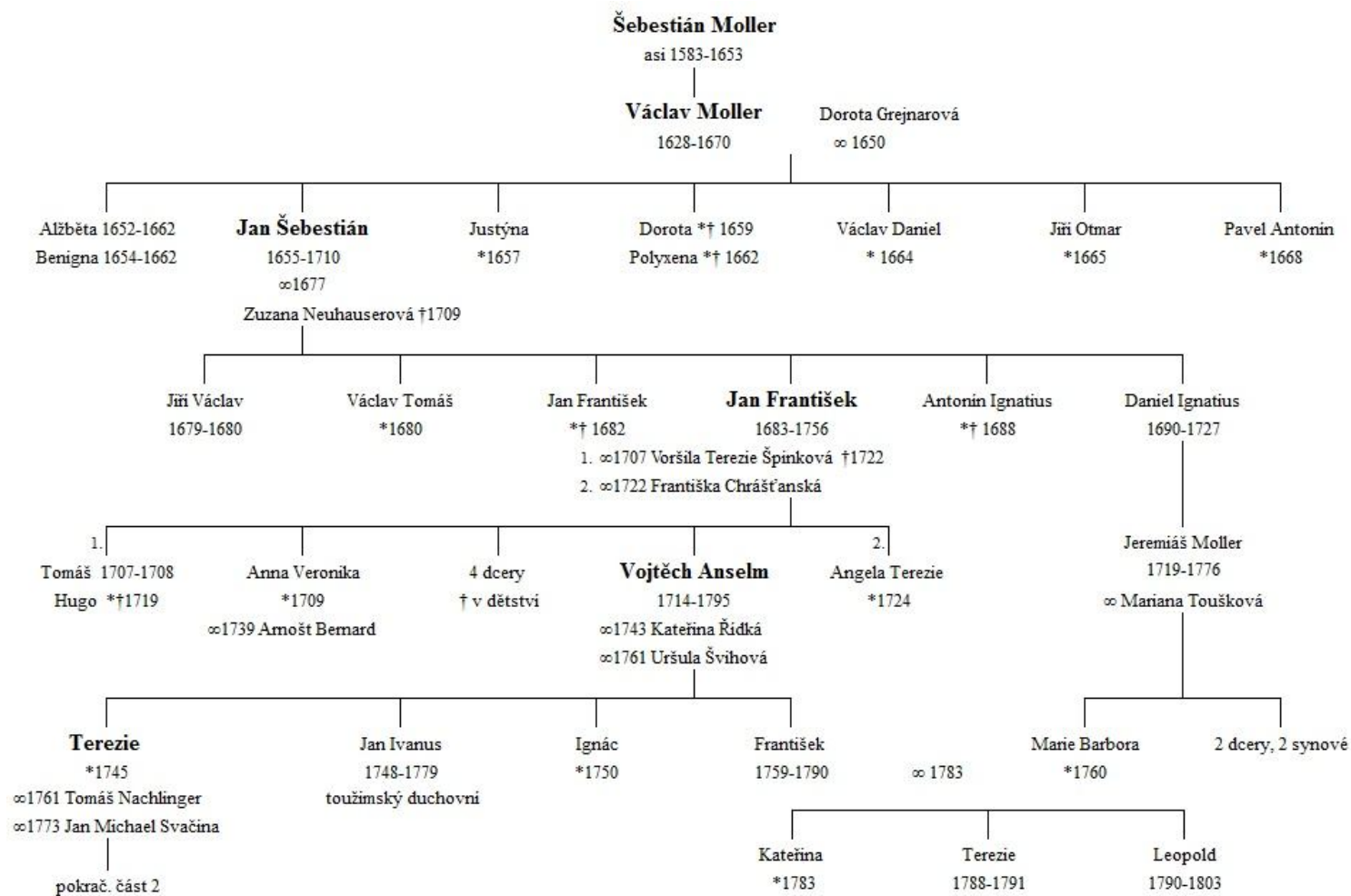
Obr. 6 - Ukázka podpisu Jana Müga staršího

Obr. 7 - Ukázka podpisu Josefa Müga

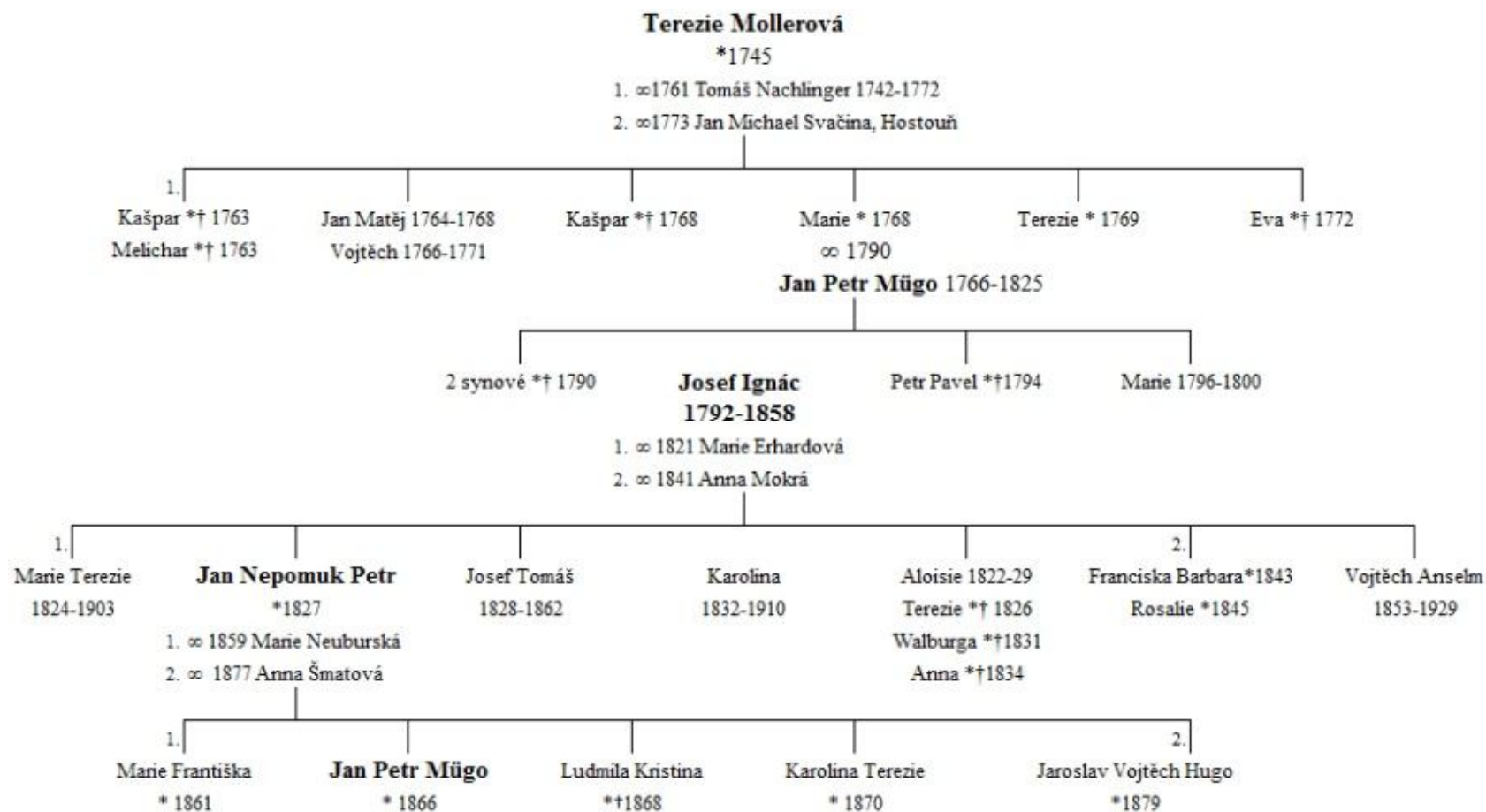
Příloha č. 3: Edice části rukopisu

PŘÍLOHY

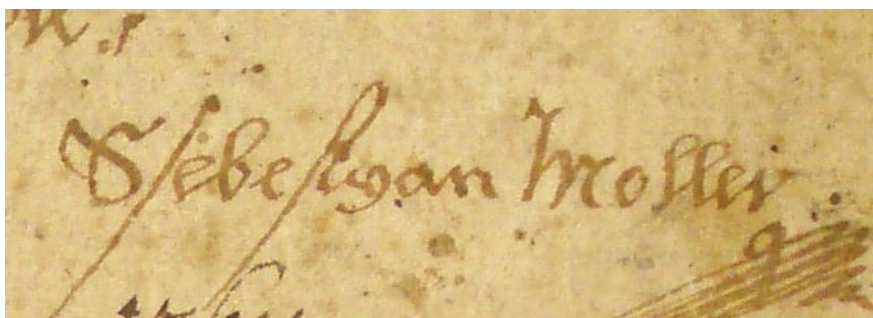
Příloha č. 1 – Rodokmen rodiny Mollerů a Mügů – část 1.

Rodokmen rodiny Mollerů a Mügo – část 2.

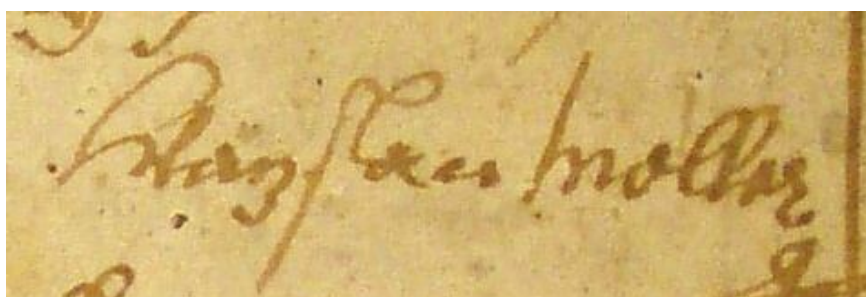

Příloha č. 2 – Obrazová příloha

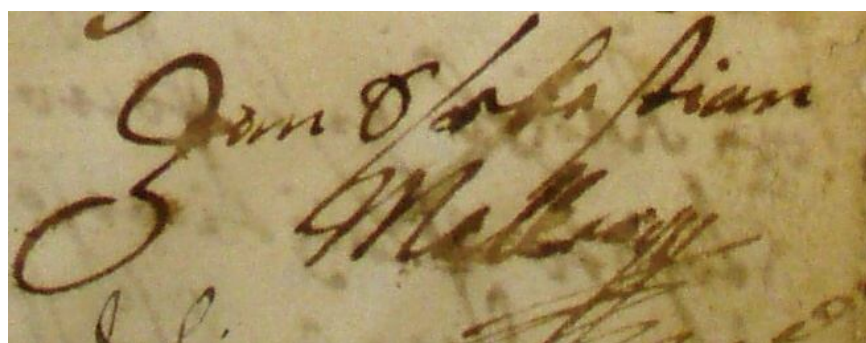
Obr. 1

Ukázka podpisu Šebestiána Mollera

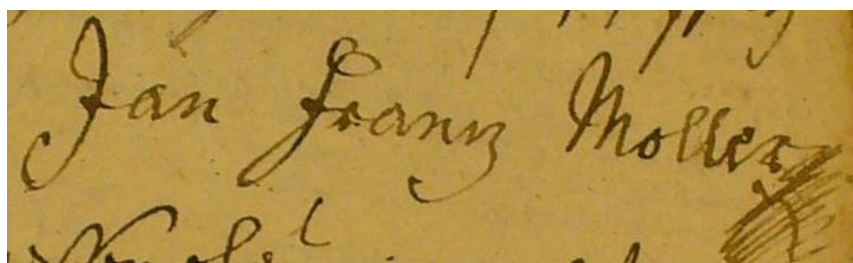
Obr. 2

Ukázka podpisu Václava Mollera

Obr. 3

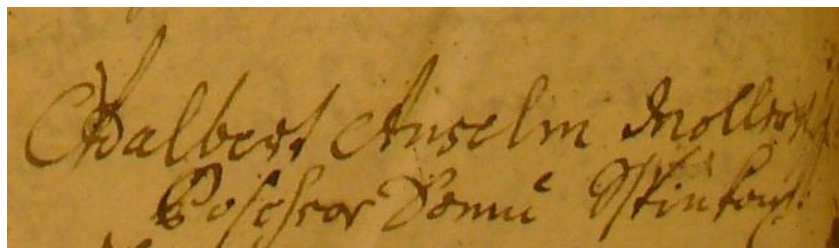
Ukázka podpisu Jana Šebestiána Mollera

Obr. 4

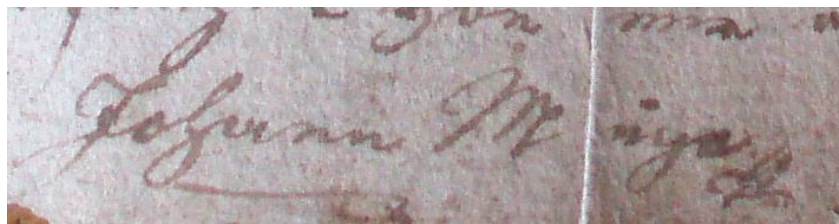
Ukázka podpisu Jana Františka Mollera

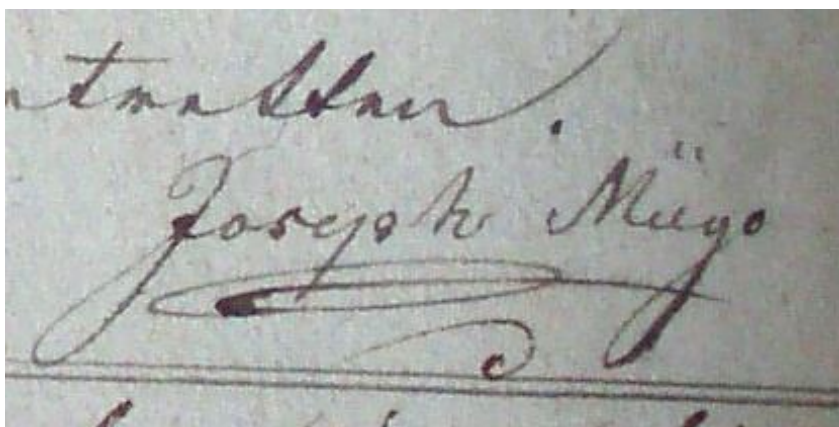
Obr. 5

Ukázka podpisu Vojtěcha Anselma Mollera

Obr. 6

Ukázka podpisu Jana Petra Müga staršího

Obr. 7

Ukázka podpisu Josefa Müga

Příloha č. 3 – Edice části rukopisu

Paměti rodiny Mollerů jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Prachaticích ve fondu Archiv rodiny Mollerů Netolice.

Ediční poznámka

Pro přepis textu byla použita transkripce. Ediční zásady vycházely z obvyklých pravidel zpřístupňování novodobých česky psaných textů.¹¹³

Zkratky byly rozepsány do hranatých závorek (např. A^o → A[nn]o). Římské číslice v názvech měsíců byly rozepsány bez závorek (např. Xbris → Decembris). Nejisté čtení je značeno otazníkem v hranatých závorkách [?], pro chybu autora či neobvyklý tvar slova byl použit symbol [!]. Text, který nelze přečíst kvůli poškození archiválie nebo chybějící text byl značen symbolem [...]. Do špičatých závorek je psán text v originálu přeškrtný, v případě, že je přeškrtný text nečitelný, je tak naznačeno znakem <###>. Kulaté závorky jsou součástí původního textu.

Dvojice hlásek a spřežky jsou převáděny podle konkrétního významu slov *cz* → *c, č* (pocztivého → poctivého, raczil → ráčil), *au* → *ou* (urozenau → urozenou), *ie* → *í, ě, e* (nebožtiekovi → nebožtíkovi, sobie → sobě, manželstva → manželstva), *ss* → *š* (Ssebastian → Šebestián) apod. Zdvojená písmena byla transkribována jedním (Nettolice → Netolice). Důsledně bylo zachováno psaní souhlásek *t, d* (kderý, kderéžto, resp. který, kteréžto).

Jazyková úprava textu přihlíží k dobovým a lokálním zvyklostem, například u skloňování a časování. Podle současných pravidel pravopisu byla upravena nedůsledná interpunkce, délka samohlásek a psaní *y, i*, předpon *s, z* a velkých písmen.

Zachována byla původní paginace stejně jako původní podtržení jednotlivých částí textu. V případě, kdy bylo datum vyjádřeno pouze odkazem na církevní svátek, nikoli číslovkou, byla použita *Historická chronologie* Marie Bláhové.¹¹⁴

Cílem edice není uchovat všechny formální znaky originálu.

---

¹¹³ Ivan ŠŤOVÍČEK, *Zásady pro vydávání historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.-20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002.

¹¹⁴ Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001.

přední předešlí

Anno Domini, tu středu před svatým Vavřincem 1628¹¹⁵ Václav, syn můj, se narodil.
Šebestián Moller

p. 1

Léta Páně 1650 9. dne měsíce Octobris¹¹⁶ proměnil sem stav svůj svobodný panický, kderémužto stavu svatého manželstva pojal sem sobě za manželku urozenou pannu Dorotu Grejnarku,¹¹⁷ sirotka pozůstalého po nebožtíkovi urozeným panu Janovi Grejnarovi z Veverí a z Mysletína,¹¹⁸ někdejším měšténinem a radním města tohoto Netolic. Pán Bůh všemohoucí rač dáti, abychom mohli v svornosti a lásce manželskej za mnohá prodloužená léta zůstávati a děti, děti svých dočekati mohli. Václav Moller

Léta Páně 1652 13. dne měsíce Apprilis¹¹⁹ mezi 24. hodinou v sobotu na znamení Blížencích [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože pectivého manželského dcerku jménem Alžbětu dáti jest ráčil. Křtěna jest od děkana netolického Václava Vojtěcha Palatskýho z Kernšteina.¹²⁰ Kmotrem byl pan Jan Plevka,¹²¹ kmotrou jednou byla urozená panna Markéta Kořenská [z Tere]šova¹²² a druhá urozená paní Zuzana Špinková z Helfenthalu.¹²³ Pán Bůh rač dáti, abychom ji ke cti a chvále jeho, nám rodičům i přátelům ku potěšení odchovati mohli. Amen.

---

¹¹⁵ Středa 9. srpna 1628.

¹¹⁶ Neděle 9. října 1650.

¹¹⁷ Dorota Grejnarová, dcera netolického radního Jana Grejnara z Veverí a z Mysletína.

¹¹⁸ Jan Grejnar z Veverí a z Mysletína, netolický radní a měšťan.

¹¹⁹ Sobota 13. dubna 1652.

¹²⁰ Václav Vojtěch Palatský z Kernšteina, v letech 1655–1656 duchovní správce písecké farnosti, netolický farář.

¹²¹ Jan Plevka, netolický měšťan a krejčí, radní v letech 1653–1670.

¹²² Markéta Kořenská z Terešova, netolická měšťanka.

¹²³ Zuzana Špinková z Helfenthalu, netolická měšťanka.

Léta Páně 1653, ten den po svatém Florianu,¹²⁴ mezi 18. a 19. hodinou Pán Bůh všemohoucí povolati jest ráčil z tohoto plačtivého oudolí pana otce mého jmilej[ho] [j]ménem Šebestiána Mollera, měšťánina a někdy p[rimát]ora města tohoto Netolic. Bůh Otec, Syn i Duch [...] převelebná ráčiž jemu [...] 70 let¹²⁵

p. 2

Léta Páně 1654 21. dne měsíce Februaris¹²⁶ mezi 20. a 21. hodinou v sobotu na znamení Bejka [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlédnouti a nám z lože poctivého manželského dcerku jménem Benignu dáti jest ráčil. Křtěna jest od děkana netolického jménem Václava Vojtěcha Palatskýho z Kernšteina, kmotrem byl pan Jan Dvořák,¹²⁷ kmotry urozená paní Zuzana Špinková z Helfenthalu a paní Marjana Plevková.¹²⁸ Pán Bůh rač dáti, abychom ji ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, i jemu, nám rodičům i přátelům všem ku potěšení odchovati mohli. Amen.

Léta Páně 1655 10. dne měsíce Novembriis¹²⁹ v půl štvrtý hodiny na noc v středu na znamení Skopce [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlédnouti a nám z lože poctivého manželského synáčka jménem Jana Šebestiána dáti jest ráčil. Bůh Otec, Syn i Duch svatý, Trojice převelebná, ráčiž jemu dar ducha svatého dáti a popřítí jej ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, nám rodičům i všem přátelům ku potěšení odchovati. Křtěn v Netolicích od pana pátera Pavla Luteoly, jinak Čížka,¹³⁰ toho času faráře boršovského.¹³¹ Kmotrové byli pan Jan Dvořák, pan Jan Plevka, kmotrou urozená paní Zuzana Špinková z Helfenthalu. Amen.

---

¹²⁴ 5. května 1653.

¹²⁵ Pozdější poznámka, autor neznámý.

¹²⁶ Sobota 21. února 1654.

¹²⁷ Jan Dvořák, soukeník a netolický radní.

¹²⁸ Marjana Plevková, netolická měšťanka.

¹²⁹ Středa 10. listopadu 1655, svátek Přenesení sv. Lidmily.

¹³⁰ Pavel Luteola (Čížek), netolický farář.

¹³¹ Boršov nad Vltavou, obec nedaleko Českých Budějovic, cca 30 km od města Netolice.

Léta Páně 1657 2. dne měsíce Martii¹³² v noci na sobotu mezi 10 a 11 hodinou na znamení Váhy [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a z lože poctivého manželského dcerku jménem [...] ¹³³ dáti jest ráčil. [...]

p. 3

Pavla Luteoly, jináč Čížka, toho času faráře měs[ta] Netolic. Kmotrem byl pan Jan Dvořák. Kmotry byly urozená paní Zuzana Špinková z Helfenthalu, paní Marjana Plevková. Pán Bůh rač dáti, abychom ji ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, nám rodičům i všem přátelům ku potěšení odchovati mohli. Amen.

Léta Páně <1668> 1658 pan Benýdek¹³⁴ umřel 26. Februarii.¹³⁵ †¹³⁶

Léta Páně 1659 11. dne měsíce Januarii¹³⁷ ve 12 hodin na znamení Lva [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože poctivého manželského dcerku jménem Dorotu dáti jest ráčil. Křtěna jest od pana pátera Pavla Luteoly, jináč Čížka, toho času faráře v městě Netolicích. Kmotrem byl pan Jan Dvořák. Kmotry byly urozená paní Zuzana Špinková z Helfenthalu, paní Marjana Plevková. Pán Bůh rač dáti, abychom ji ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, nám rodičům i všem přátelům ku potěšení odchovati mohli. Amen.

Léta Páně 1659 29. Junii,¹³⁸ jmenovitě na den svatých apoštolů Petra a Pavla, z dopuštění božího udeřil hrom na můj dům do světnice, takže nad voknem do ulice rámce dubový zrozřískal díru za lavicí i v skruži [?] až do krovu, z kterého strh [!] i pár šindelů a kudy se hnalo zvodráželo a to se vše zrozlítalo. Obědvajíce my všichni a za stolem sedíce u vokna do rynku, kde sem já sám seděl, nad hořejším voknem

---

¹³² Pátek 2. března 1657.

¹³³ Justýnu. Okraj stránky chybí.

¹³⁴ Jan Benýdek z Veveří, netolický měšťan.

¹³⁵ Úterý 26. února 1658.

¹³⁶ Dopsáno pravděpodobně později, autor stejný.

¹³⁷ Sobota 11. ledna 1659.

¹³⁸ Neděle 29. června 1659, sv. Petr a sv. Pavel.

mnoho vápna zvodráželo, mně pak samého po [h]řbetě červenejch a hrubě palčivejch fleků nadělalo. Tak velkým strachem a bolestí na zem pod stůl, necítíce žádné nohy v mém těle, a nejinače jako bych hřbetu prozbyl [!], upadnouti sem musel. Dceru mou nejstarší Alžbětu od zadku až v týle před hlavou opálilo, puchejřů velkých nadělalo, vlasy popálilo, roušku, kterou na hlavě měla, jako prachem počernilo a zroztrhalo [!]. Dorotu Wolfovou¹³⁹ [?] na jednu ruku a nohu obrazilo. Testu, čubičku pod stolem pod námi, kde sme my seděli, zabilo. [...]¹⁴⁰

p. 4

druhého valená ke vratům, také veliký kus vápna odrazilo za dveřma, kudy ze světnice chodíme, stojíce za nima z halapertny [!] jednu semo tamo, jako by ji vydlabal, poštipalo. Před domem pak pod loubím v druhým pilíři od ulice velikej šmahejl učinilo a velikou mocí boží i kus kamenného pilíře odrazilo a nadštíplo. Tak jsouce my všichni zmámení neviděli sme sami, co Bůh se učiniti ráčí. Manželce mej pak a Beni[g]ně, seděly s námi při stole, nic neublížilo. Jan pak syn můj a Justa dcera žádným způsobem při stole se zastaviti nechtěli. Ti přítomni nebyli, nýbrž kdysi již třesklo do sednice, přiběhli a křičeli. Mě pak ze světnice do domu vyvlíkli a Alžbětu mou dceru na tej zabitej čubičce za umrlou vzeli a podivnejm způsobem samou mocí boží zase vzkřísili. Pane Bože všemohoucí, to tvé trestání a metlu rádi přijímáme, a že si nás tím navštíviti ráčil, tobě Bože, děkujeme. Ráčiž, ó nejsvrchovanější otče, nás na potomní časy od hromu bouře chrániti a opatrovati, tak abychom tebe zde živi jsouce z takového opatrování, kderéhož si nad námi prokázal chváliti a velebiti mohli, zde časně a v nebi věčně. Amen Pane Kriste, amen. Václav Moller

1659, ten štvrtek před svatým Vavřincem, jenž bylo 21. Aug[ustii]¹⁴¹ z dopuštění božího udeřil hrom na dům Řehoře Pátka¹⁴² do světnice. Bože ráčiž sám ten hněv na nás namířenej svou božskou mocí od nás odvrátiti. Amen.

---

¹³⁹ Dorota Wolfová, blíže neurčená.

¹⁴⁰ Okraj stránky je poškozen a je nečitelný.

¹⁴¹ Čtvrtek 21. srpna 1659.

¹⁴² Řehoř Pátek, netolický radní a tkadlec.

1659, ten pondělí [!] po svatém Bartoloměji z dopuštění božího strhlo se veliké povětrí, jenž bylo den Ludvíka a 25. Augustii,¹⁴³ že kroupy veliký pršely jako holubí i slepičí vejce, takže místy v městě a poli do 3., 4. dne ležely. Chmele, kudy táž nechvíle šla, odtloukala, zelí, ovsy i votavy porazila a zpředtloukala. Bože, uchovejž nás křesťany od takové metly ale beznaděje, pošli ji na Turky, pohany, neznabohy. Amen.

p. 5

1659, 8. Decembris¹⁴⁴ okolo půlnoci Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí prostředkem časné smrti povolati dcerku naší jménem Dorotu, kterážto věku svého stáří byla 48 neděl bez 14 dní. Roznemohla se na fleky a pochována pod zvonící, u svatého Václava. Pán Bůh všemohoucí ráčiž duši její do království přijíti a v tej neskonalej radosti s anděly svatými radostí oučastnou učiniti. Amen.

A[nn]o 1661, tu sobotu, tři štvrti na čtvrtou hodinou německou¹⁴⁵ z poledne po svatém Matěji¹⁴⁶ Pán Bůh všemohoucí ráčil jest prostředkem smrti časné z tohoto světa k své blahoslavené slávě povolati dvojí cti hodného a vysoce urozeného pana pátera Pavla Luteolu, toho času faráře netolického, kderej se dostal z vsi Boršova. Byl ze řádu mnišského, z kláštera vyšebrodského.

A[nn]o 1662 20. Junii¹⁴⁷ pan Jan Dvořák z tohoto světa vykročil.

A[nn]o 1662 24. Februarii¹⁴⁸ ve 4 hodiny německý přede dnem, jmenovitě na svatého Matěje na znamení Bejka [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem milosrdným na mou nejmilejší manželku vzhlédnouti a nám z lože poctivého manželského dcerku na tento svět dáti jménem Polexinu. Kmotrem byl pan Jan Plevka, toho času primátor města Netolic, kmotry byly urozená paní Zuzana Špinková z Helfenth[alu] a paní Lidmila

---

¹⁴³ Pondělí 25. srpna 1659.

¹⁴⁴ Pondělí 8. prosince 1659.

¹⁴⁵ Způsob počítání hodin, který se do Čech dostal cca v 2. polovině 16. století z Německa. Den se dělil na dvě stejné části. První byla od půlnoci do poledne, druhá od poledne do půlnoci. Tento způsob je užíván dodnes, blíže k tomu M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 295.

¹⁴⁶ Sobota 26. února 1661.

¹⁴⁷ Úterý 20. června 1662.

¹⁴⁸ Pátek 24. února 1662, svátek sv. Matěje apoštola.

Kladrubka,¹⁴⁹ pozůstalá vdova po neb[ožtíkovi] Bartolomějovi Kladrubovi.¹⁵⁰ Křtěna od pana pátera Kašpara Erehadta Dobřanského,¹⁵¹ toho času faráře Netolického. Pán Bůh všemohoucí ráčiž jí dáti dar ducha svatého, moudrost, rozum, pobožnost, dlouhý věk, abychom jí mohli předně Pánu Bohu ke cti a chvále a sobě k velikému potěšení odchovati. Amen.

p. 6

Léta Páně 1662 28. Augustii¹⁵² po půlnoci, mezi druhou a třetí hodinou Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě prostředkem časné smrti povolati dcerku naší jménem Poxinu, kderážto věku svého stáří byla 26 neděl a 2 dni. Roznemohla se na dávení a na hlavní nemoc a potom jí psotník přetrhl. Pochována podle zvonice u s[vatého] Václava. Pán Bůh všemohoucí ráčiž duši její do slávy věčné přijíti.

A[nn]o 1662 29. Novembris¹⁵³ v pět hodin z půlnoci Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě prostředkem smrti časné dceru naší jménem Alžbětu povolati, kderážto věku svého stáří byla jedenácte <neděl> let bez dvacíti neděl. Roznemohla se na hlavní nemoc, z toho plně 7 neděl. Pochována u svatého Václava. Pán Bůh všemohoucí ráčiž duši její do slávy věčné přivesti.

A[nn]o 1662 3. Decembris¹⁵⁴ v 10 hodin na noc Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě prostředkem časné smrti dceru naší jménem Benignu povolati, kderážto věku svého stáří byla 9 let bez dvanácti neděl. Roznemohla se na hlavní nemoc, stonala plně 4 neděle. Pochována u svatého Václava. Pán Bůh všemohoucí ráčiž duši její do slávy věčné přivesti.

p. 7

---

¹⁴⁹ Lidmila Kladrubová, netolická měšťanka, manželka Bartoloměje Kladruby.

¹⁵⁰ Bartoloměj Kladruba, netolický měšťan a radní.

¹⁵¹ Kašpar Erhard Dobřanský, netolický farář.

¹⁵² Pondělí 28. srpna 1662.

¹⁵³ Středa 29. listopadu 1662, svátek sv. Saturnina mučedníka.

¹⁵⁴ Neděle 3. prosince 1662, první adventní neděle.

Dne 17. Marci [!] 1660¹⁵⁵ na den svatý Panny Kedruty [...] J[eho] Kníž[ecí] M[ilost] z nešťastné příhody Matěj Šroček¹⁵⁶ [?] zastřelil vojáka od regimentu nejvyššího [...], že jest sobě chtěl nějaký kvaldt provozovati, vzal [...] do trestání šatlavního a seděl a seděl až do [...] Februarii 1661. Vyšla na něj výpověď od slavného tr[ibunálu?] na Hradě pražským, že měl mečem trestán býti, však mi[losti]vá vrchnost jemu zase hrdlo darovati a jeho se ujíti ráčil [...].¹⁵⁷

Dne 4. Julii 1659¹⁵⁸ letěly mouchy nějaké přes město Netolice, měla každá 4 peruti. Lidé staří pravili, že [to] kobyly jsou. Listu na stromích a na lesích na dubovém listu nejvíce škody nadělaly.

Dne 23. Octobris 1660¹⁵⁹ v domě mém ráno nenadále, vozíce vodu, jeden tovaryš zednickej upadl do studnice, takže ho umrlého hned dobyli a dva dni pořád z té studnice vodu táhly, až jí vyprázdnil.

Dne 21. Martii 1661¹⁶⁰ přistěhovali sem z Vacova¹⁶¹ dvojí cti hodného a vysoce učeného pana pátera Kašpara Ehardta Dobřanského.

Dne 17. Maii 1662¹⁶² byl tak veliký mráz, takže louže koně zdržely, od toho mrazu obilí i ovoce všeckno popálil i zmrznuté bylo.

Dne 10. Julii na den 7 bratří 1663¹⁶³ tak prudký déšť přšel, že potom z toho deště veliká povodeň se strhla, až rybník Hrbovský, Kníž[ecí] i Podroužský, Koubovský potrhala. Na[o]pak M[n]ich, rybník obecní, nemoha takové velké vody snést, také se do krundtu [!] na dvý strhl. Most klenutej vzela, kde se spouští chalupy za potokem i z krundtem

---

¹⁵⁵ Středa 17. března 1660.

¹⁵⁶ Matěj Šroček [?], blíže neurčený.

¹⁵⁷ Kvůli poškození archiválie text z části chybí nebo je nečitelný.

¹⁵⁸ Pátek 4. července 1659.

¹⁵⁹ Sobota 23. října 1660.

¹⁶⁰ Pondělí 21. března 1661.

¹⁶¹ Vacov, obec cca 45 km od Netolic.

¹⁶² Středa 17. května 1662.

¹⁶³ Úterý 10. července 1663.

stodolu, loch, sádky obecní i sousedské s většina haltýři, mlejn obecní i s kamením, domů sousedských 8 a mlejn Vodrážků, soukeníkům 2 valchy pryč odnesla a téměř kde co tak stálo, žádné památky nezanechala.

p. 8

Na sadech škody takové z dělala, takže stromoví i s kořenem zvyvracela, na lukách, krundtech, chmelnicích podobně vše stopila a pokazila. Nebylo nalezeno pamětníka žádného, aby takovou vodu pamatoval. K Matce Boží až k [c]hrámu nahoru vystoupila. Lidé jako omámený běhali, křičíce, že již snad do rynku půjde, se strašili.

[Léta] Páně 1664, 16. dne měsíce Máje, na den památný Ubalda biskupa,¹⁶⁴ na znamení Kozorožce [!] po pátej hodině z půlnoci Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svého nesmírného milosrdenství na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože poctivého manželského synáčka na tento svět jménem Václava Daniele dáti jest ráčil. Pokřtěn od kněze tehdejšího Kašpara Erhardta Dobřanského. Na rukou jej držel urozený pan Pavel Petr Špinka starší z Helfenthalu,¹⁶⁵ toho času hejtman panství netolického a helfmburského, druhým kmotrem byl p[an] Jan Plevka, kmotrou byla paní Lidmila Oběniczká.¹⁶⁶ Pán Bůh všemohoucí račiž mu dar ducha s[vatéh]o dáti, aby dlouho živ býti mohl, tak abychme jej předně ke cti a chvále P[ánu] Bohu všemohoucímu a sobě k budoucímu potěšení odchovati mohli. Amen.

Léta Páně 1665, 16. dne měsíce Novembris,¹⁶⁷ na den památky Otmara opata, na znamení Ryb [!], po druhé hodině z poledne Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svého nesmírného milosrdenství na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože poctivého manželského synáčka na tento svět jménem Jirího Otmara dáti jest ráčil. Pokřtěn od kněze tehdejšího Kašpara Erhardta Dobřanského. Kmotrové byli urozený pan Pavel Petr Špinka¹⁶⁸ starší z Helfenth[alu], toho času hejtman panství netolického a helfmb[uského], p[an] Jan Plevka a kmotrou byla paní Lidmila Oběniczká. Pán Bůh

---

¹⁶⁴ Pátek, 16. května 1664, svátek sv. Ubalda, biskupa v Gubbio.

¹⁶⁵ Pavel Petr Špinka z Helfenthalu, netolický radní a hejtman.

¹⁶⁶ Lidmila Oběniczká, blíže neurčená.

¹⁶⁷ Pondělí 16. listopadu 1665, svátek Otmara opata svatohavelského.

¹⁶⁸ „Špinka“, jedná se o přepis původního autora v levém okraji stránky.

všemohoucí ráčíž mu dar ducha s[vatéh]o dáti, aby dlouho živ býti mohl, tak abychme jej předně ke cti a chvále Pán Boha všemohoucího a sobě k budoucímu potěšení odchovati mohli. Amen.

*Byl kyrysařem ve Vlaších. †*¹⁶⁹

p. 9

A[nn]o 1666, 29. Januarii¹⁷⁰ p[an] Jan Václav Haduš¹⁷¹ umřel.

A[nn]o 1666, v pondělí po druhéj neděli postní¹⁷² Pán [Bůh] všemohoucí z tohoto plačtivého oudolí k slávě věčné povolal pana Jana Churaň,¹⁷³ ráno mezi 7. a 8. hodinou na noc [!]. Nemoc jeho byla [...], od kderéhožto sobě dal lazebníkovi Androš[ovi] Mandlovi¹⁷⁴ palec u nohy utíti.

A[nn]o 1668, 16. Januarii,¹⁷⁵ mezi první hodinou a druhou na noc svatému Anton[ínu] opatu, na znamení Ryb [!], Pán Bůh všemohoucí [z] svého nesmírného milosrdenství ráčil jest okem svým svatým na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlédnouti a nám z lože pocti[vého] manželského synáčka jménem Pavla Antonína dáti jest ráčil. Pokřtěn skrze správce církevního zdejšího pátera Matěje Malého¹⁷⁶. Kmotrové byli pan Jan Plevka, p[an] Jan Johanides Oběnický¹⁷⁷ a kmotrou paní Zuzana Špinková z Helfenthalu, Pán Bůh všemohoucí ráčíž mu dar ducha svatého dáti, aby dlouhej věk strávit v dobrém mohl, tak abychom my rodičové jej předně ke cti a chvále Boží a sobě k budoucímu potěšení odchovati mohli. Amen. † *Canonicus Regularis Borovani*¹⁷⁸

---

¹⁶⁹ Pozdější přípis, autor neznámý.

¹⁷⁰ Pátek 29. ledna 1666.

¹⁷¹ Jan Václav Haduš, netolický radní.

¹⁷² Pondělí 22. března 1666.

¹⁷³ Jan Churaň, netolický radní, řezník.

¹⁷⁴ Androš Mandl, blíže neurčený.

¹⁷⁵ Pondělí 16. ledna 1668.

¹⁷⁶ Matěj František Malý, netolický farář.

¹⁷⁷ Jan Johanides Oběnický, blíže neurčen.

¹⁷⁸ Řeholní kanovník v augustiniánském klášteře v Borovanech.

A[nno] 1668, 15. Januarii¹⁷⁹ p[an] Kašpar Erhard Pícha,¹⁸⁰ toho času J[eho] M[ilost] kníž[ecí] panství netolické[ho] písař důchodní, umřel.

Léta Páně 1670 na den svatě Kedruty jenž se psalo dne 17. Martzi¹⁸¹ [!] mezi 8. a 9. hodinou Pán Bůh všemohoucí povolati jest ráčil z tohoto plačtivého oudolí pana otce našeho jmilého jménem Václav Moller, měštěná a <###> radního města tohoto Netolic. Svého věku byl stár 42 léta. Bůh Otec, Syn i Duch svatý, převelebná Trojice, ráčiž jemu v zemi lehké odpočinutí popřítí. Duši pak jeho, kdež všickni svatí anjelé svatý, svatý, svatý zpívají, přivésti rač. Amen.

p. 10

[T]éhož léta dne 25. Martzi¹⁸² [!] mezi 5. a 6. hodinou Pán [Bůh] všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí povolati naši panímámu.¹⁸³ Pochována jest u Václava pod zvonící. Pán Bůh všemohoucí ráčí její duši do slávy věčné přivésti. Amen.

Léta Páně 1675^{ho} dne 19. Februarii¹⁸⁴ mezi 5. a 6. hodinou na noc Pán Bůh všemohoucí ráčil jest povolati z tohoto plačtivého oudolí a k věčné slávě prostředkem časně smrti Alžbětu Ludvíkovou,¹⁸⁵ paní tetu naší. Pochována jest u matky Bo[ží] naproti kubce [!]. Pán Bůh všemohoucí rač její duši do slávy věčné přivésti. Amen. Jan Moller

1675^{ho} dne 21. Novembris¹⁸⁶ pan Pavel starší z Helfenthalu umřel.

p. 11

Léta Páně 1677^{ho} dne 11. Maii¹⁸⁷ pro[mě]nil jsem stav svůj svobodný panický, kderémto stavu svatého manželstva pojal jsem sobě za manželku Zuzanu,¹⁸⁸ vlastní

---

¹⁷⁹ Neděle 15. ledna 1668.

¹⁸⁰ Kašpar Erhard Pícha, eggenberský úředník.

¹⁸¹ Pondělí 17. března 1670.

¹⁸² Úterý 25. března 1670.

¹⁸³ Dorota roz. Grejnarová.

¹⁸⁴ Úterý 19. února 1675.

¹⁸⁵ Alžběta Ludvíková, blíže neurčená.

¹⁸⁶ Pátek 21. listopadu 1675.

¹⁸⁷ Úterý 11. května 1677.

ceru slovutného pana Jiřího staršího Nejhouzera,¹⁸⁹ měšťánina a spoluradního zdejšího. Pán Bůh všemohoucí rač dáti, abychom mohli v svornosti a lásce manželskej za mnohá prodloužená léta zůstávati a děti, dětí svých dočekati mohli. Jan Moller *Šebestián*¹⁹⁰

Téhož léta den svatého Víta¹⁹¹ proměnil stav svůj svobodný mládenecký Jan Nejhouzer,¹⁹² syn vlastní slovutného pana Jiřího staršího Nejhouzera, měšťánina a spoluradního zdejšího, kderémužto stavu svatého manželstva pojal sobě sirotka pozůstalého Žofii,¹⁹³ vlastní ceru po dobré paměti po neb[ožtíkovi] panu Ondřejovi Vaňkovi,¹⁹⁴ měšťáninu a spoluradním zdejším. Pán Bůh všemohoucí rač dáti, aby mohli v svornosti a lásce manželskej za mnohá léta zůstáv[ati].

p. 12

Léta Páně 1679^{ho} dne 23. Aprilis,¹⁹⁵ totiž den svatého Vojtěcha, mezi 6. a 7. hodinou ranní v neděli na znamení Váhy [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože manželského (2) poctivého (1) synáčka jménem Jiří Václav dáti jest ráčil. Bůh Otec, Syn i Duch sva[tý], převelebená Trojice, ráčiž jemu dar duch svatého dáti a popříti jej k cti a chvále Pánu Bohu všem[o]houcímu, nám rodičím i všem přátelům ku potěšení odchovati. Pokřtěn od pana děkana pátera Matěje Františka Malého, toho času faráře zdejšího. Kmotrové byli p[an] Pavel Špinka z Helfenthalu, pan Jiří Vaníček Lešetický¹⁹⁶ a kmotrou Panna Žofie Cilionová.¹⁹⁷ Amen.

---

¹⁸⁸ Zuzana Nejhouzerová, dcera Jiřího Nejhouzera, netolického měšťana.

¹⁸⁹ Jiří Nejhouzer, netolický měšťan a radní.

¹⁹⁰ Šebestián je pozdější přípis, autor neznámý.

¹⁹¹ Úterý 15. června 1677.

¹⁹² Jan Nejhouzer, syn Jiřího Nejhouzera.

¹⁹³ Žofie Vaňková, dcera zemřelého Ondřeje Vaňka.

¹⁹⁴ Ondřej Vaněk, netolický měšťan.

¹⁹⁵ Neděle 23. dubna 1679.

¹⁹⁶ Jiří Vaníček Lešetický (1614–1688), netolický měšťan a radní.

¹⁹⁷ Žofie Cilionová, netolická měšťanka.

Léta Páně 1680^{ho} dne 7. Februarii¹⁹⁸ okolo 5. hodiny na noc Pán Bůh všemohoucí ráčil z tohoto světa povolati prostředkem časné smrti Jiřího Václava, synáčka našeho, kterýžto věku svého stár byl 41 neděle a 4 dni. Pochovaný u svatého

p. 13

Václava v kuchce [!]. Pán Bůh všemohoucí rá[čiž] duši jeho do království přijíti a v tej neskona[le]j radosti s anděly svatými svatý, svatý, svatý P[án] Bůh zpívati. Amen.

Léta Páně 1680 dne 16. Septembris¹⁹⁹ totiž den svaté Lidmily vdovy, v 9 hodin ráno v pondělí na znamení Raka [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest oke[m] svého nesmírného milosrdenství na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože poctivého manželského synáčka na tento svět dáti jest ráčil. Jméno jeho <####> Václav Tomáš. Pokřtěn od dvojí cti hodného pana děkana pátera Matěje Františka Malého, toho času faráře zdejšího. Kmotrové byli pan Pavel Špinka z Helfenthalu a pan Jiří Vaniček Lešetický, kmotrou paní Voršila Cilionová.²⁰⁰ Pán Bůh všemohoucí ráčiž mu dar ducha svatého dáti, aby dlouho živ bý[ti] mohl, tak abychme jej ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu a sobě i všem našim přátelům k budoucímu potěšení odchovati mohli. Amen.

Anno 1681 dne 3. Junii, Matěj Tříška²⁰¹ přikrejvajíce u Matky Boží kapli (svaté Panny Barbory) prejzem, spadše dolů z krovu, krk srazil a padl na hlavu, až v zemi jáma zůstala. Pochován u Matky Boží. Pán Bůh všemohoucí ráčiž duši je[ho] do slávy věčné přijíti a tělu lehké odpočinutí. Amen. Jan Moller

p. 14

Léta Páně 1681 dne 17. Martii²⁰² přistěhovali jsem [!] dvojí cti hodného a vysoce velebného pana pátera Pavla Nejburského z Nejburku²⁰³ z městys Chánic. Pán Bůh všemohoucí ráčiž mu dáti dlouho zdráv.

---

¹⁹⁸ Neděle 7. ledna 1680.

¹⁹⁹ Neděle 16. září 1680.

²⁰⁰ Voršila Cilionová, netolická měšťanka.

²⁰¹ Matěj Tříška, blíže neurčený.

²⁰² Pondělí 17. března 1681.

Léta Páně 1682 dne 22. Febr[uarii]²⁰⁴ Pán Bůh všemohoucí ráčil prostředkem časné smrti z tohoto světa k věčné slávě povolati dvojí cti hodného vysoce urozeného pana pátera Pavla Nejburskýho z Nejburku, toho času faráře a vicariusu města Netolic. Pán Bůh všemohoucí ráčiž jeho do slávy věčné přijíti mezi své volené, vždycky bez přestání svatý, svatý, svatý Pán Bůh zpívají a tělu jeho lehké odpočinutí popřítí. Amen. Jan Moller

Léta Páně 1682 dne 25. Februarii²⁰⁵ mezi 6. a 7. hodinou ráno Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě prostředkem časné smrti povolati paní mámu naší Justýnu Nejhauzerovou²⁰⁶ jménem, kterážto věku svého stáří byla 55 let. Pochována u sv[atého] Václava pod zvonící. Pán Bůh všemohoucí ráčiž duši její do slávy věčné přijít mezi svaté volené, kteří vždyc[ky] bez přestání svatý, svatý, svatý Pán Bůh zpívají a tělu jejímu lehké odpočinutí popřítí. Amen. Jan Moller

p. 15

Léta Páně 1682 dne 25. Febr[uarii],²⁰⁷ totiž tu st[ředu] po svatým Matějem [!], mezi 3. a 4. hodinou ráno [na] znamení Váhy [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest o[kem] svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manžel[kou] vzhlednouti a nám z lože poctivého manželského sy[ná]čka Jana Františka na tento svět dáti jest ráčil. Pokřtěn jest od pana pátera Klimše,²⁰⁸ zůstávající při [fa]ře po smrti pana děkana našeho, řádu cistercias[kého] Zlaté Koruny. Kmotrové pan Pavel Špinka z Helf[enthalu] a pan Kašpar Paur Nejburský z Nejburku, kmotrou paní Voršila Cilionová. Pán Bůh všemohoucí ráčiž mu dar ducha svatého dáti, aby dlouho živ býti mohl tak, abychom jej ke cti chvále boží sobě i všem našim přátelům k budoucímu potěšení odchovati mohli.

*Est infans mortuus 3 Aug[ust]o*²⁰⁹

---

²⁰³ Pavel Nejburský z Nejburku, farář v Netolicích v letech 1681-1682.

²⁰⁴ Neděle 22. února 1682, druhá neděle postní.

²⁰⁵ Úterý 24. února 1682.

²⁰⁶ Justýna Neuhauzerová, netolická měšťanka, manželka Jiřího staršího Neuhauzera. Matka Zuzany Mollerové, roz. Neuhazerové.

²⁰⁷ Středa 25. února 1682.

²⁰⁸ Farář Klimš, blíže neurčený.

²⁰⁹ Dítě zemřelo 3. srpna. Autor zápisu neznámý.

Téhož léta dne 3. Aug[ustii]²¹⁰ ráno mezi 8. a 9. hodinou Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě p[r]ostředkem časné smrti povolati syna našeho jménem Jan František, kterýžto věku sv[ého] stáří byl 23 neděle bez jednoho dne. Pochován pod zvo[ni]cí u svatého Václava. Pán Bůh všemohoucí ráčíž du[ši] jeho do slávy věčné přijíti.

p. 16

Léta Páně 1682^{ho} dne 11. Septembris²¹¹ přistěhovali jsem [!] z Hosína dvojí cti hodného a vysoce učeného pana pátera Zikmunda Varausa²¹² rodilýho z města Volyně.²¹³ Pán Bůh všemohoucí ráčíž dlouhý zdraví popříti.

[D]ne 23. Novembris²¹⁴ táhli jsme žleby mezi krovy společný d[...] nákladem s panem Jířím Biterem²¹⁵ a my dva <###>²¹⁶

Léta Páně 1682^{ho} 26. Decembris,²¹⁷ totiž na den s[vatého] Štěpána mučedlníka, mezi 4. a 5. hodinou na noc Pán Bůh všemohoucí ráčil jest prostředkem časné smrti k své věčné slávě z tohoto světa povolati Jíříka,²¹⁸ bratra mého, kterýžto věku svého stár byl 17 let 5 neděl a 5 dní. Rozstonal se na hlavní nemoc, stonal 13 dní. Pochován u svatého Václava vedli zvonice. Pán Bůh všemohoucí ráčíž duši jeho do slávy věčné přijíti mezi své volené, kteří vždycky bez přestání svatý, svatý, svatý Pán Bůh zpívají a tělu jeho lehké odpočinutí popříti. Amen. Jan Šebestián Moller

---

²¹⁰ Pondělí 3. srpna 1682.

²¹¹ Pátek 11. září 1682.

²¹² Zikmund Varaus, netolický farář.

²¹³ Město cca 30 km od města Netolice.

²¹⁴ Pondělí 23. listopadu 1682.

²¹⁵ Jíří Biter, blíže neurčený.

²¹⁶ Pravděpodobně stejný pisař, ale dopsáno později, zápis není dokončený.

²¹⁷ Sobota 26. prosince 1682.

²¹⁸ Jíří Otmar Moller (1665–1682), bratr Jana Šebestiána Mollera.

Léta Páně 1683 dne 18. Maii²¹⁹ mezi 7. a 8. hodinou ráno na znamení Vodnáře [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželk[o]u vzhlédnouti, a nám ráčil z lože poctivého manželského synáčka na tento svět dáti jest ráčil. Jméno jeho Jan František. Bůh Otec, Syn i Duch svatý, převelebná Trojice, ráčiž jemu dar ducha svatého dáti a popřítí jej ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, nám rodičům i všem našim přátelům ku potěšení od chovati.²²⁰

A[nn]o] 1756 dne 31. July²²¹ mezi 11. a 12tou hodinou v noci důtka jmenovaný Jan František, můj laskavý pan otec z tohoto světa vykročil. Rač jej Pane Bože za mnohé mně prokázané dobrodiní slávou věčnou obohatiti. Odpočívá v Pánu pod věží s[vatého] Václava.²²²

p. 17

Pokřtěn od pana děkana pátera Zikmunda Varausa ro[dilého] z města Volyně, toho času faráře zdejšího. Kmotrové urozený pan Kašpar Paur Nejburský z Najburku a pan Jiří Vaníček Lešetický. Kmotrou byla paní Voršila Cililonová.

Léta Páně 1683^{ho} den outhy svatodušní, t[otiž] 8 Junni²²³ na svatého Medarta, z dopuštění boží mezi 8 a 9 hodinou na noc udeřil hrom na chrám Páně pod titulem Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie. Hned jak na krchov vejdem nedaleko dveří, jdouc na kruchtě od zem[ě] ve zdi šmahejl udělal a kamení až ke dveřům krchovým [!] rozházel. Nad schody jdouce na věž nad šnekem šindele vodtloukalo a hned nejpřednější krokv hned sp[...]vidla vyhodilo ji na kusy jakoby španu [!] nadělal a na n[ej]tenčí třístky [!] roztrhal. Odtad před kostel krokve tři, jednu lať a šindele mnoho tím způsobem roztlouk a roztřískal. Kamene, kterej minuty táhne, dva kusy uraz[il], věži z vnitřku ve zdi šmahejl nad schody jdeuce [!] překlenutí udělal a kameny vytlouk, komůrku uhodil [!] a kde prkny přehrazena byla, pryč vodrážel a robořil. Ukazování německé vyhodil, vokýnko kolečka volově[ného?] za[...]ny vyhodil a kus šatů, kterým

---

²¹⁹ Úterý 18. května 1683.

²²⁰ Zápis pokračuje na p. 17.

²²¹ Úterý 31. července 1759.

²²² Autorem zápisu je Vojtěch Anselm Moller.

²²³ Úterý 8. června 1683, svátek sv. Medarda.

hodiny vytíral, do téhož volova zatočil, jako by to naschválně udělal. Vod hodin po drátě přímo, kterež kladivo táhl skrze půdu až do [...] věže, drát všečen na kusy stočil, kus trámu dubový[ho] vedli velkého zvonu kudy týž drát šel, vodrazil [...]²²⁴

1756 mortuus

-1683 natus

73 aetatis sua

Syn jeho vlastní Adalbertus Anselmus Moller to vše pro paměť zapsal, držitel domu špinkovského. Paní Františka,²²⁵ druhá manželka jeho, též v těch letech věku svého, 1774 v Pánu usnula.²²⁶

p. 18

[...] tři, které zvonily ohromil [?] je za velikou chvíli nemohouc vzkřísiti, nevědouc jsou-li živé nebo mrtvé, lucernu mezi nimi roztloukl. U sedničky vedle kruchty v koutě veliké místo počernil a vopálil tak, jako by to sivé udělal. Odtud ještě skrze půdu až pod krov tu všechny prejze z krovu sházel. Jen toliko 6 nebo 7 prejzů za komínem zůstalo, žádné škody na krovu neudělalo, jen toliko sama báně zůstala státi. V kostele u křtitedlnice nad vokýnkem díru udělal vedli stolice pana Jiřího stašího Nejhausera pod obrazem, v něm namalováno dvanácte apoštolů, díru velikou udělalo a obrazu nic neuškodilo. Mezi dveřmi zadními v kostele z jedné i z druhé strany v rozích nahoře i vdole děr nadělalo a vápno votlouklo. Vokně [!] nad těmi dveřmi vápno vodtlouklo a nad voknem kudy ven šlo, díru udělalo. Dále vedli Ondřeje Touška²²⁷ a Pavla Holejch²²⁸ stolice visící <jeden> obraz velkej, darován od mlynáře ze Lhoty [roku] 1649 k chrámu Páně Nanebevzetí Panny Marie, udělajíce pod ním díru velikou a hřebík, na kterém týž obraz visel, přerazil a obrazu žádné škody neudělal. Vokně [!] nad tím obrazem díru velkou ve zdi udělal a kus rámce vodštěpil, na vokně žádné škody neudělal. [Na] varhanech vedli principálu kus třísky odštěpilo, trubičky dvě vyhodilo

---

²²⁴ Poškozená pagina, text z části chybí nebo je nečitelný.

²²⁵ Františka Mollerová rozená Chrášťanská, druhá manželka Jana Františka Mollera.

²²⁶ Poznámka Vojtěcha Anselma Mollera vztahující se k poznámce o úmrtí Jana Františka Mollera na předešlé straně.

²²⁷ Ondřej Toušek, blíže neurčený.

²²⁸ Pavel Holý, netolický měšťan a radní.

a více žádné škody neučinilo. Pane Bože všemohoucí to tvé trestání a metly rádi přijímáme, že si nás tím navštíviti ráčil,²²⁹

N[ota] B[ene]. A[nno] 1721 se stalo podruhý, A[nno] 1770 dne 15. Augusti potřetí. Načež jest resoluti od J[eho] Mi[losti] knížete pána,²³⁰ by se A[nno] 1771 novej krov postaviti dal a prknama bednění, plechem přikryl. To vše se 1772 roce vyplnilo a postavilo. Těž hodiny, který pod zvonama stály, pod krov nad zvony jsou přenešený. Nový cimbál koštoval 90, přesazení hodin 60.²³¹

p. 19

tobě Bože děkujeme. Ráčiž, ó nejsvrchovanější, nás na potomní časy od hromu a bouře chrániti a op[atro]vati tak, abychom tebe zde živi jsouce z takového o[patrová]ní, kteréhož si nad námi prokázal chváliti a veleb[iti] mohli, zde časně a v nebi věčně. Amen. Jan Moller

A[nno] 1684^{ho} dne 17. Martii²³² paní Zuzana z Helfenthalu z [to]hoto plačtivého oudolí k své věčné slávě vykročila.

A[nn]o 1684^{ho} dne 25. Februarii paní Voršila Cilionová z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě se odebrala.

Léta Páně 1684^{ho} dne 20. Maii přistěhovali jsem [!] dvojí cti hodného a vysoce velebného pana pátera Jana Hendrycha Pistoriusa²³³ rodilého z měst pražských. Pán Bůh všemohoucí rač jemu dlouhý zdraví popříti.

Léta Páně 1686^{ho} dne 6. Julii²³⁴ mezi 5. a 6. hodinou na noc Pán Bůh všemohoucí ráčil jest prostředkem časné smrti z tohoto světa povolati k své věčné slávě Františka, syna

---

²²⁹ Zápís pokračuje na p. 19.

²³⁰ Jan Nepomuk ze Schwarzenberku (1742-1789).

²³¹ Autorem poznámky je Vojtěch Anselm Moller.

²³² Pátek 17. března 1684, svátek Panny Kedruty.

²³³ Jan Jindřich Pistorius, netolický farář.

²³⁴ Sobota 6. července 1686.

vlastního pana Fra[n]tiška Antonína Housera,²³⁵ toho času J[eho] Kníž[ižecí] Mi[losti] z Eggenb[erku]²³⁶ titul písaře obročního, kterýžto svého věku stár byl 41 ned[ěl] a 3 dny.

*Z dluhu obecního placeno 90, též 60.*²³⁷

p. 20

Pochován u svatého Václava pod zvonící. Pán Bůh všemohoucí rač duši jeho mezi své volené do království nebeského přijíti, kdež vždyckni [!] bez přestání svatý svatý, svatý Pán Bůh zpívají. Amen.

A[nn]o 1686^{ho} dne 22 Julii²³⁸ urozený pan Jan Antlauer z Antlu,²³⁹ hejtman panství netolického a helfenburského, z tohoto světa k svej věčné slávě vykročil. Jan Moller

A[nn]o 1696, dne 26. Maii²⁴⁰ urozený pan Martin Hodl,²⁴¹ panství netolického a helfenburského hejtman, z tohoto světa k své věčné slávě vykročil. Amen.

Léta Páně 1709 dne 23. Martii²⁴² mezi 10. a 11. hodinou z rána orloje polovičného ráčil Pán Bůh prostředkem smrti z tohoto světa do slávy věčné povolati paní Suzanu rozenou Nejhouzerovou, vlastní paní manželku pana Jana Šebestiána Mollera, toho času ložního primátora města Netolic, kteréžto Pán Bůh všemohoucí milostiv býti do své svaté nevypravitelné slávy přijíti, lehkého upočinutí popřítí rač.²⁴³

p. 21

---

²³⁵ František Antonín Houser, obroční písař v eggenberských službách.

²³⁶ Jan Kristián I. z Eggenberku (1641-1710).

²³⁷ Autorem poznámky je Vojtěch Anselm Moller. Poznámka se vztahuje k jeho předešlému zápisu.

²³⁸ Pondělí 22. července 1686.

²³⁹ Jan Antlauer z Antlu, hejtman panství netolického a helfenburského.

²⁴⁰ Sobota 26. května 1696.

²⁴¹ Martin Hold, hejtman panství netolického a helfenburského.

²⁴² Sobota 23. března 1709.

²⁴³ Autor tohoto zápisu neznámý.

Léta Páně 1687^{ho} dne 8. Martii,²⁴⁴ tu sobotu před nedělí Družebnou mezi 9. a 10. hodinou na noc vyšel oheň na sladovně pod lískama, takže lísky všechny shořely. Sladů suchých a který byly v záhonkách pohořelo i ječmene na hromadách, žita též kterak bylo napálený obhořelo, takže na celým domem ani starým rathauzem žádného krovu ani jednoho šindele na všech všudy krovích kromě na dvoře na malým chlívku krůvek zůstal. Půdy prohořely na obojích sýpkách. Na malé sedniče k [...] velká též tuze obhořela. Pane Bože všemohoucí, to tvé trestání a metlu rádi přijímáme, a že si nás tím naštvítiti ráčil, Tobě Bože děkujeme. Ráčiž ó nejsvrchovanější otče náš nás na pot[o]mní časy od takového hosta a hrozného živla, bez kterého my hříšní lidé a[ni] jeden den býti nemůžeme, chrániti a opatrovati tak, abychom mi tobě zde živi jsouce, z takového opatrování, kteréhož jsi nad námi prokázal, chváliti a velebiti mohli zde časně a v nebi věčně. Amen. Jan Šebestián Moller

*N[ota]B[ene]. Brdloský [!] sedláci po témž ohni povídali, že Mollerovi shořel hřeben.*²⁴⁵

p. 22

Anno Domini 1687, dne 13. měsíce Julii,²⁴⁶ den svaté Panny Markéty a mučedlnice boží, z dopuštění božího strhlo se tak veliké povětrí oborou lesem a chalupníky Frojty²⁴⁷ a Tomšem²⁴⁸ a tady tím pásmem k Vrábinu²⁴⁹ až k Malojicům²⁵⁰ oboje a též i Novosedel,²⁵¹ <###> a našich kruntů, jako pana písaře Mokryho,²⁵² Ondřeje Churaně,²⁵³ Josefa Fajpesa,²⁵⁴ Eremiáše Vaňka²⁵⁵ a p[ana] Vladyky²⁵⁶ a Jana Blažeje,²⁵⁷

---

²⁴⁴ Sobota 8. března 1687.

²⁴⁵ Poznámka Vojtěcha Anselma Mollera.

²⁴⁶ Neděle 13. července 1687, svátek sv. Markéty.

²⁴⁷ Frojta, blíže neurčený.

²⁴⁸ Tomš, blíže neurčený.

²⁴⁹ Rábín, panský dvůr nedaleko města Netolice.

²⁵⁰ Malovice, obec cca 6 km od města Netolice.

²⁵¹ Novosedly, část obce Dívčice, cca 10 km od města Netolice.

²⁵² Václav František Mokry, radní písař.

²⁵³ Ondřej Churaň, netolický měšťan a radní.

²⁵⁴ Josef Fajpes, blíže neurčený.

²⁵⁵ Jeremiáš Vaněk, netolický měšťan a radní.

²⁵⁶ Jiří Vladyka, netolický měšťana a radní.

že kroupy veliké pršely jako holubí a slepičí vejce, takže místy až do druhého dne ležely. Kudyž pak ta nechvíle šla, všechny obilí žita, pšenice, hrachy, ječmeny, ovsy, zelí a místy i zemi zmíchalo. Bože všemohoucí ráčiž nás hříšné křesťany od takové metly zachovati, ale raději pošli na Turky pohany, který tebe neznají. Amen.

Léta Páně 1688^{ho} dne 4. Decembris,²⁵⁸ na den svatě Panny Barbory 1 hodinu z půlnoci P[án] Bůh všemohoucí ráčil jest povolati prostředkem časné smrti z tohoto plačtivého oudolí k své věčné slávě pana Jiřího staršího Nejhouzera, na ten čas primasa města tohoto Netolic, pana otce našeho jmilého, kterýž věku svého stár byl

p. 23

76 let, 32 neděle a 4 dny. Bůh Otec, Syn i Duch, s[vatá] Trojice převelebná, ráčiž jemu v zemi lehké odpo[či]nutí popřípiti [!], duši pak jeho do slávy věčné, kde všickni svatí andělé, svatý, svatý, svatý Pán Bů[h] zpívají. Amen. Jan Moller *Šebestián*

Anno Domini 1688^{ho} dne 21. Februarii na noc mezi 8. a 9. hodinou urozený pan Bohuslav Kregnar z Veverí a z Mysletína²⁵⁹ z tohoto světa k své věčné slávě vykročil. Pán Bůh všemohoucí rač duši jeho do nebeského království přijíti. Amen.

Léta Páně 1688^{ho} dne 12. Julii mezi 4. a 5. hodinou po poledni na znamení Střelce [!] Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na mě s mou nejmilejší manželkou vzhlednouti a nám z lože manželského synáčka na tento svět dáti jest ráčil. Jméno je[ho jest] Anton Icnatius [!] Bůh Otec, Syn i Duch svatý, převelebná Trojice, ráčiž jemu dar ducha svatýho dáti, abychom jej mohli ke cti a chvále Pánu Bohu všemohoucímu, nám rodičům i všem našim přátelům ku potěšení odchovati. Pokřtěn od dvojí cti hodného pana pátera Pavla Pistoriusa, zůstávající ten čas u pana bratra svého zde při městě Netolicích. Kmotrové byli pan Kašpar Paur Nejburský, pan Vavřina Paulín,²⁶⁰ kmotrou byla paní Veronika Špinková.²⁶¹ Amen.

---

²⁵⁷ Jan Blažej, blíže neurčený.

²⁵⁸ Sobota 4. prosince 1688, svátek sv. panny Barbory.

²⁵⁹ Bohuslav Grejnar, netolický měšťan a radní.

²⁶⁰ Vavřina Paulín, netolický měšťan a radní.

²⁶¹ Veronika Špinková, netolická měšťanka, manželka Pavla Špinky z Helfenthalu.

p. 24

Téhož léta dne 19. Junii²⁶² ve dvě hodiny z poledne Pán Bůh všemohoucí ráčil jest z tohoto světa povolati k své věčné slávě prostředkem časné smrti syna mého Antona Ignatiusa, kteréhožto věku svého stár byl 7 dní úplně. Pán Bůh všemohoucí rač duši jeho mezi své volené přijíti. Amen. Jan Moller

Léta Páně 1690^{ho} dne 2. Septembris²⁶³ [...] 10 hodin před polednem na znamení Panny, Pán Bůh všemohoucí ráčil jest okem svým milosrdným na nás s mou nejmilejší manželkou vzhlédnul a nám z lože manželského synáčka dáti jest ráčil. Jméno jeho jest Daniel Ignatius. Pokřtěn jest od pana děkana pátera Jana Henrycha Pistoriusa. Kmotrem byl pan Kašpar Paur Nejburský a pan Vavřina Paulín. Kmotrou byla paní Veronika Špinková. Pán Bůh všemohoucí rač jemu ducha svatého dáti, abychme ho mohli ke cti a chvále boží odchovati a nám rodičům i všem našim přátelům ku potěšení.

Léta Páně 1694 dne 1. Aprilis²⁶⁴ pan Daniel Nejhouzer,²⁶⁵ ten čas primátor města Netolic, z tohoto světa vykročil. Pán Bůh všemohoucí ráčiž jemu slávu života věčného dáti. Amen. Jan Moller

---

²⁶² Sobota 19. června 1688.

²⁶³ Sobota 2. září 1690.

²⁶⁴ Čtvrtek 1. dubna 1694.

²⁶⁵ Daniel Neuhauszer, primátor města Netolic.